

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSPECTORATUL GENERAL PENTRU MIGRAȚIE

Compendiul Statistic al Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova pentru anii 2021-2023

WWW.IGM.GOV.MD

Chișinău
2024

CUPRINS

INTRODUCERE	3
LISTA ABREVIERILOR	4
LISTA TABELELOR	5
I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE	6
Emigrarea populației	6
<i>Autorizarea de emigrări</i>	6
<i>Emigrarea pentru studii</i>	8
<i>Emigrarea involuntară</i>	8
<i>Emigrarea temporară/circulară</i>	9
<i>Emigrarea în scop de muncă</i>	12
<i>Imigrarea străinilor</i>	16
<i>Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane</i>	19
<i>Stocul populației de proveniență străină</i>	21
<i>Naturalizarea</i>	24
<i>Gestionarea fluxului sporit de străini din Ucraina, stabiliți în RM</i>	25
<i>Protecția temporară</i>	29
<i>Azilul și Apatridia</i>	30
<i>Relocarea</i>	33
<i>Integrarea străinilor</i>	33
<i>Combaterea șederii ilegale a străinilor</i>	35
II. IMPACTUL MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE	37
Migrația internațională și evoluția demografică	38
Migrația internațională și dezvoltarea economică	40
Migrația internațională și dezvoltarea socială	44
III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE	50
Cadrul normativ	50
Cadrul instituțional pentru politici vizând migrația și azilul	52
Anexă: Glosar de termeni	53

Compendiul Statistic al Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova pentru anii 2021 - 2023 (în continuare – Compendiul Statistic), a fost elaborat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne, desemnat drept instituție responsabilă pentru elaborarea PME prin Hotărârea Guvernului nr. 634/2012 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului PME al RM.

Compendiul Statistic prezintă o analiză succintă a informației despre mișcarea migratorie internațională a populației și impactul acestui fenomen, reflectând situația din perioada anilor 2021 - 2023 în 39 de tabele statistice, 11 figuri și boxe informative.

Prezentul compendiu cuprinde trei părți: Tendințe migraționiste, Impactul migrației internaționale și Cadrul de gestionare a migrației internaționale.

Partea I, *Tendințe migraționiste*, care oferă date despre **emigrare** și **imigrare** a populației. *Componenta Emigrarea populației*, conține date despre: numărul persoanelor oficial plecate din țară pentru a se stabili cu domiciliul permanent peste hotare; numărul cetățenilor moldoveni plecați peste hotare la studii; la muncă, reflectate după vârste, sexe și țara de destinație; emigrarea involuntară în dinamică, repatrierea și readmisia cetățenilor moldoveni.

Componenta Imigrarea populației, conține date despre: imigrarea străinilor în Republica Moldova, care reflectă scopul sosirii și țara de cetățenie a imigrantului; numărul solicitanților de azil, refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară după țara de origine, sexe și grupe de vârstă, numărul apatrizilor și stocul străinilor după țara de origine, sexe și grupe de vârstă, precum și combaterea șederii ilegale a străinilor pe teritoriul țării.

Partea a II, *Impactul migrației internaționale*, conține date despre evoluția principalilor indicatori demografici, economici și sociali și o analiză succintă a fenomenului migrației internaționale asupra situației în diverse domenii, precum și descrierea succintă a unor programe de susținere a migrațiilor moldoveni reîntorși.

Partea a III-a, *Cadrul de gestionare a migrației internaționale*, prezintă lista actelor normative din domeniul migrației și azilului, precum și cadrul normativ instituțional.

Datele statistice incluse în Compendiul Statistic al PME pentru anii 2021-2023, permit corelarea cu datele din PME pentru perioada anilor 2005-2020 și asigură posibilitatea unei analize în dinamică a proceselor migraționale internaționale și a impactului acestui fenomen.

Compendiul dat reprezintă și rezultatul unui efort comun de colectare și analiză a datelor, la care au contribuit mai multe instituții și persoane prin diferite căi, dar care sunt de o importanță egală.

În acest context, aducem mulțumiri tuturor membrilor Grupului Tehnic de Lucru interinstituțional (Biroul Național de Statistică, Agenția Servicii Publice, Banca Națională a Moldovei, Biroul Relații cu Diaspora, Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Sănătății, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Centrul pentru combaterea traficului de persoane al INI al IGP) pentru participare activă și contribuții importante la elaborarea acestuia.

Compendiul Statistic al Profilului Migrațional Extins este elaborat în baza datelor oficiale din sursele administrative obținute de la autoritățile publice centrale responsabile de evidența și colectarea datelor ce țin de migrația internațională a populației.

LISTA ABREVIERILOR

ASP	Agenția Servicii Publice
ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AFM	Ancheta Forței de Muncă
APC	Autoritate Publică Centrală
BM	Banca Mondială
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BRD	Biroul Relații cu Diaspora
CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
CE	Comisia Europeană
CCTP	Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane
CI DMD	Comitetul Interministerial Diasporă, Migrație și Dezvoltare
DMD	Diasporă, Migrație și Dezvoltare
EMD	Echipe Multidisciplinare
GTL	Grup Tehnic de Lucru
ÎCNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
IGM	Inspectoratul General pentru Migrație
MAE	Ministerul Afacerilor Externe
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MF	Ministerul Finanțelor
MEC	Ministerul Educației și Cercetării
MDED	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
MS	Ministerul Sănătății
MMPS	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
ONU	Organizația Națiunilor Unite
ODA	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului
PIB	Produs Intern Brut
PM	Parteneriatul de Mobilitate Republica Moldova-Uniunea Europeană
PME	Profilul Migrațional Extins
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
SNR	Sistemul Național de Referire
SCN	Sistemul Conturilor Naționale
TFU	Traficul de Ființe Umane
UE	Uniunea Europeană
VAM	Vârsta aptă de muncă

LISTA TABELELOR

Tabelul 1. Numărul anual de persoane care au obținut autorizația de emigrare, după grupe de vârstă, mediul de reședință anterior și țara de destinație a emigrantului	7
Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %	8
Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare.....	9
Tabelul 4. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, la sfârșitul anului, după durata aflării și sexe, <i>persoane</i>	10
Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare 12 luni și mai mult, la sfârșitul anului, după sexe și grupe de vârstă, <i>persoane</i>	10
Tabelul 6. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anului, <i>persoane*</i>	11
Tabelul 7. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație în anul 2023, top10 țări, <i>mii persoane</i>	13
Tabelul 8. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după mediul de reședință anterior și grupe de vârstă, în anul 2023, <i>mii persoane*</i>	14
Tabelul 9. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după nivelul de instruire și sexe, în anul 2023, <i>mii persoane</i>	14
Tabelul 10. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, <i>persoane</i>	16
Tabelul 11. Distribuția numărului imigranților străini sosiți după principalele scopuri, <i>persoane</i>	16
Tabelul 12. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor	17
Tabelul 13. Distribuția numărului imigranților străini după nivelul de instruire, <i>persoane</i>	17
Tabelul 14. Distribuția numărului imigranților după țara de cetățenie, <i>persoane</i>	18
Tabelul 15. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de cetățenie, <i>persoane</i>	19
Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului) .	21
Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului), <i>persoane</i>	22
Tabelul 18. Distribuția numărul străinilor care locuiesc în RM pe grupe vârstă și sexe, persoane (stoc la sfârșitul anului), <i>persoane</i>	23
Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, <i>persoane</i> (stoc la sfârșitul anului)	24
Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie* (stoc la sfârșitul anului), <i>persoane</i>	25
Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină*	31
Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, <i>persoane</i>	31
Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil, după tip, stoc la sfârșitul anului	33
Tabelul 24. Principalii indicatori vizând combaterea șederii ilegale a străinilor, <i>în persoane</i>	35
Tabelul 25. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip	36
Tabelul 26. Indicatori demografici generali	37
Tabelul 27. Componenta demografică a populației cu reședință obișnuită,%	38
Tabelul 28. Numărul populației cu reședință obișnuită pe sexe și grupe de vârstă, la începutul anului, <i>persoane</i>	39
Tabelul 29. Remiterile personale încasate de rezidenți	40
Tabelul 30. Indicatori economici globali	41
Tabelul 31. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice. Veniturile disponibile medii lunare pe o persoana după sursa de venit în anii 2022-2023*	42
Tabelul 32. Populația economic activă*	43
Tabelul 33. Indicatorii Forței de muncă, %.....	44

I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE

Emigrarea populației

În Republica Moldova sunt utilizate, trei abordări privind estimarea volumului emigrării internaționale a populației, acestea fiind:

1. *Obținerea autorizației de emigrare¹, această formă include radierea din evidența la domiciliu sau la reședința temporară din Republica Moldova și declararea emigrării pentru stabilirea domiciliului peste hotarele țării, cu indicarea țării de destinație;*
2. *Plecarea la muncă sau în căutare de lucru/la studii peste hotare, dar cu intenția de a reveni, cunoscută în țara ca fiind migrarea temporară/circulară;*
3. *Plecarea din țara, înregistrată la frontieră, aceasta de facto incluzând ambele: autorizarea emigrării și migrarea temporară/circulară.*

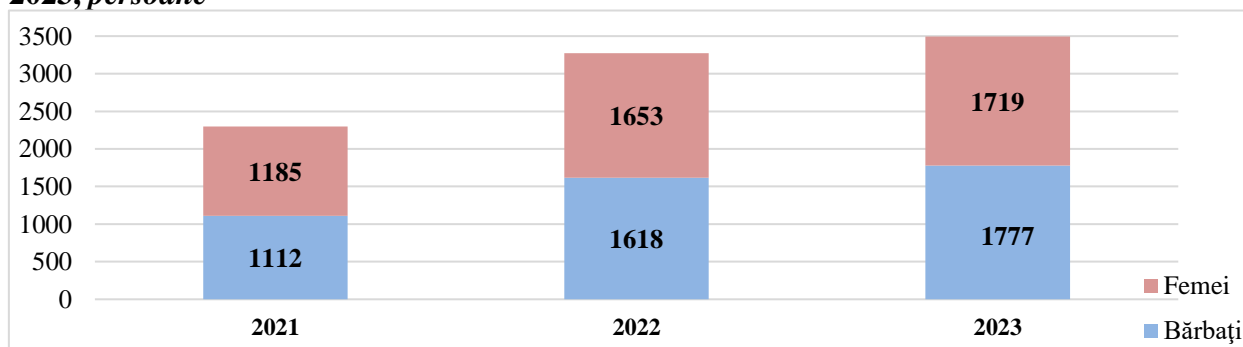
Există diferite date și surse de informații privind estimarea emigrării, iar cele mai relevante, care ar putea fi utilizate pentru monitorizarea procesului și a impactului fenomenului migrației asupra situației în diverse domenii, sunt redată și analizate în acest capitol.

Analiza situației privind emigrarea din Republica Moldova în cadrul acestui capitol se axează preponderent pe datele privind fluxurile anuale ale persoanelor plecate din țară conform surselor administrative și a datelor statistice disponibile în acest sens. Numai în unele cazuri se prezintă, pentru comparare, datele ce țin de stocurile cumulative la data raportării.

Autorizarea de emigrări

Obținerea autorizației de emigrare pentru stabilirea domiciliului în străinătate, potrivit datelor din Registrul de stat al populației (Agenția Servicii Publice) rămâne a fi actuală în Republica Moldova, întrucât acest fenomen a înregistrat o creștere în anii analizați. Astfel, în anul 2023 conform datelor din Registrul de stat al populației, a fost autorizată emigrarea peste hotare pentru 3 496 persoane, în creștere cu 34,3 % față de anul 2021 (2 297 persoane) și cu 6,4 % față de anul 2022. Analiza datelor privind fluxul emigrării autorizate din ultimii trei ani, denotă că pentru prima dată, în anul 2023 ponderea bărbaților a depășit nesemnificativ ponderea femeilor care au emigrat. (Tabelul 1 și Figura 1).

Figura 1. Autorizarea de emigrare din Republica Moldova, în funcție de sexe, în anii 2021 – 2023, persoane

Sursa: ASP

¹ Conform HG nr. 125/2013, *autorizație de emigrare* – mențiune aplicată în pașaportul cetățeanului Republicii Moldova de către autoritatea competentă ca urmare a autorizării emigrării cetățeanului Republicii Moldova pentru stabilirea cu domiciliul în străinătate sau ca urmare a constatării faptului stabilirii cetățeanului Republicii Moldova cu domiciliul în străinătate.

Datele privind fluxul anual al autorizării de emigrare pe grupe de vârstă, relevă că emigrează preponderent persoane tinere și cele în vârstă aptă de muncă. Din numărul total de emigrări autorizate, în anul 2023, analogic anilor anteriori, cea mai mare pondere a fost înregistrată pentru populația în grupa de vârstă de 20-39 ani (45%), urmată de persoanele din grupa de vârstă 0-19 ani (35%) (Tabelul 1).

Preponderent emigrează autorizat populația din mediul urban, numărul acestora în anul 2023 fiind practic de două ori mai mare (2 295 persoane), față de numărul celor din mediul rural (1 201 persoane), menținându-se tendințele anilor anteriori (Tabelul 1 și Tabelul 2).

Analiza datelor privind țara de destinație a persoanelor care au emigrat autorizat în anul 2023 denotă că - 39% și-au ales noul domiciliu în Federația Rusă (32% - în anul 2022), 18,4% - în SUA (19,4% - în 2022), 12,2% - în Italia (15,8% - în 2022), 11% - în Germania (11% - în 2022), câte 4% și mai puțin în alte țări (Tabelul 1).

Tabelul 1. Numărul anual de persoane care au obținut autorizația de emigrare, după grupe de vârstă, mediul de reședință anterior și țara de destinație a emigrantului

	2021	2022	2023
2.1.1. Total au emigrat	2 297	3 271	3 496
<i>inclusiv grupa de vârstă, ani :</i>			
0-19	662	962	1 222
20-39	989	1 398	1 573
40-59	501	652	487
60-79	133	252	200
80 și peste	12	7	14
<i>Au emigrat din :</i>			
Mediul urban	1 603	2 289	2 295
Mediul rural	694	982	1 201
<i>Au emigrat în:</i>			
Federația Rusă	831	1043	1 364
SUA	213	635	638
Italia	445	517	425
Germania	297	358	385
Ucraina	122	210	142
Republica Belarus	34	98	119
Israel	89	109	57
Turcia	34	28	51
Austria	40	51	32
Alte țări	192	222	283

Sursa: ASP, BNS

Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %

	2021	2022	2023
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor autorizate ale cetățenilor RM	141,4	140,1	106,9
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării autorizate a cetățenilor RM (femei/bărbați)	106,6	102,2	96,7
2.1.6. Proporția relativă a emigranților din mediul rural versus urban	43,3	42,9	52,3

Sursa: ASP

Emigrarea pentru studii

Numărul estimativ de cetățeni moldoveni înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor internaționale de colaborare la care Ministerul Educației și Cercetării este parte, în perioada analizată a variat între 5,6 mii persoane în anul 2021 și 5 mii în anul 2023. În anul de referință analogic anilor anteriori, din numărul total de cetățeni moldoveni plecați la studii peste hotare, majoritatea studiau în România. (Boxă 1). Drept urmare, se observă o scădere nesemnificativă a cetățenilor moldoveni înmatriculați la studii peste hotare. Totodată, sondajele arată că ultimii ani majoritatea cetățenilor moldoveni pleacă la studii cu acte de identitate, emise de România, acest fapt împiedică estimare corectă a studenților moldoveni.

Boxa 1. Numărul cetățenilor moldoveni care își fac studiile peste hotare, după țări, în baza protocoalelor internaționale de colaborare

persoane

Țara	2021	2022	2023
Total plecați la studii*	5 636**	5 192**	5 063**
<i>din care în :</i>			
România	5 000**	5 000**	5000**
Federația Rusă	450	2	-
Bulgaria	134	130**	2
Ungaria	31	30	40
Cehia	10**	10**	-
China	4	3	7
Estonia	5	5**	5**
Slovacia	-	4	2
Lituania	2	3**	2**
Letonia	...	5**	5**

Sursa: MEC

*Fără persoanele plecate la studii peste hotare în baza contractelor individuale

** date estimative – aplicații/on-line

Emigrarea involuntară²

Emigrarea involuntară către finele anului 2023 a înregistrat o descreștere în comparație cu anul 2022. Analiza este bazată pe informația obținută din bazele de date internaționale (ÎCNUR). Conform acestor date, numărul cetățenilor moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare la sfârșitul anului 2023 a constituit 6 410 persoane, față de 7 006 persoane în anul 2022. În același timp numărul total de cetățeni ai Republicii Moldova, care au obținut statut de refugiat peste hotare la sfârșitul anului 2023, a înregistrat o majorare nesemnificativă față de anii precedenți, constituind 5 343 persoane. Astfel, înregistrând o creștere de cca 12%, față de anul 2022 (4 788) (Tabelul 3).

² Emigrarea involuntară - conține datele despre numărul cetățenilor moldoveni care au solicitat azil peste hotare

Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare

	2021	2022	2023
<i>Persoane</i>			
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	6 881	7 006	6 410
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	2 190	4 788	5 343
<i>Rata de creștere în raport cu anul precedent</i>			
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare ,%	124,9	101,8	91,5
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare ,%	98,6	218,6	111,6

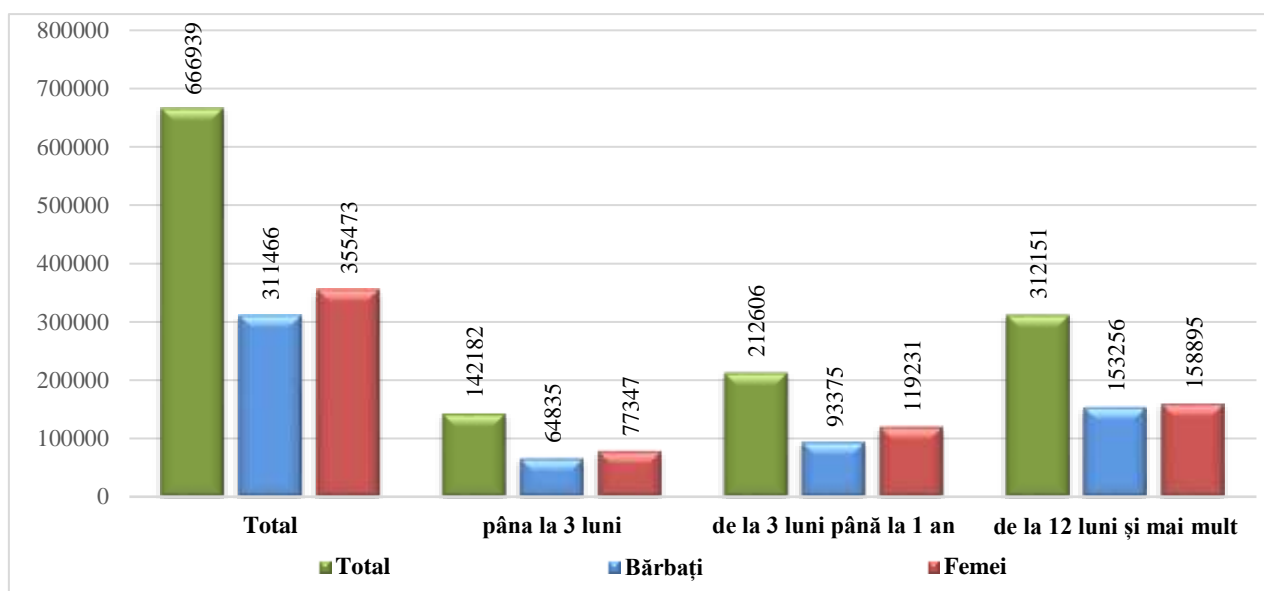
Sursa : BD ÎCNUR³

Emigrarea temporară/circulară

O sursă importantă, ce oferă posibilitatea estimării volumului emigrării, inclusiv conform definiției internaționale⁴ reprezintă informația IGPF, și anume datele despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării Frontierei de Stat, controlate de autoritățile oficiale ale RM.

Conform acestei surse numărul cetățenilor moldoveni plecați din țară pentru diferite perioade de timp la sfârșitul anului 2023 a fost de 666,93 mii persoane (Figura 2), din care 355,47 mii femei și 311,46 mii bărbați (Tabelul 4). Numărul celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni a constituit 312,1 mii persoane, inclusiv 158,9 mii femei și 153,2 mii bărbați (Tabelul 4).

Figura 2 . Distribuția numărului cetățenilor RM aflați peste hotare, după durată, la sfârșitul anului 2023, mii persoane

Sursa: IGPF

³ Baza de date al UNHCR <https://www.unhcr.org/refugee-statistics/download/?url=0MnppK>

⁴ Persoane aflate în afara țării de cel puțin 12 luni (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației)

Analiza distribuției numărului celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni, pe grupe de vârstă în anul 2023 comparativ cu anul 2022, denotă o creștere mai accentuată a numărului copiilor de 0-4 ani (cu 5,7% mai mult) (Tabelul 5). Motivul creșterii ar fi luarea copiilor minori de către părinții deja stabiliți peste hotare. Numărul persoanelor în vârstă de la 20 până la 49 ani a înregistrat scăderi ne semnificative în anul 2023 de cca 8,1% față de anul 2022.

Tabelul 4. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare, la sfârșitul anului, după durata aflării și sexe, persoane

	2021	2022	2023
Total	676 355	698 970	666 939
Bărbați	318 202	329 217	311 466
Femei	358 153	369 753	355 473
<i>Durata aflării peste hotare:</i>			
până la 3 luni	126 692	147 029	142 182
Bărbați	60 488	68 123	64 835
Femei	66 204	78 906	77 347
de la 3 luni până la 1 an	198 137	218 254	212 606
Bărbați	91 366	100 182	93 375
Femei	106 771	118 072	119 231
de la 12 luni și mai mult	351 526	333 687	312 151
Bărbați	166 348	160 912	153 256
Femei	185 178	172 775	158 895

Sursa: IGPF

Precizăm, că IGPF dispune doar de datele acumulate de la Punctele de trecere a Frontierei de Stat (PTFS), controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova. Astfel, având în vedere faptul că persoanele pot ieși și intra în țară prin segmentul transnistrean al frontierei moldo-ucrainene necontrolat de către autorități, este posibilă atât subestimarea cât și supraestimarea volumului emigrării cetățenilor moldoveni. Pe de altă parte, conform datelor oficiale ale Ministerului Justiției al României în ultimii 20 de ani numărul cetățenilor moldoveni, ce dețin cetățenia română a depășit 642 mii⁵, în acest context numărul de traversări prin PTFS de către cetățenii moldoveni cu dubla cetățenie, nu este suficient de fiabil pentru a putea aprecia exact volumul emigrării cetățenilor moldoveni.

Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni aflați peste hotare 12 luni și mai mult, la sfârșitul anului, după sexe și grupe de vârstă, persoane

	2021	2022	2023
Total	351 526	333 687	312 151
Bărbați	166 348	160 912	153 256
Femei	185 178	172 775	158 895
<i>Grupa de vârstă, ani -total</i>	<i>351 526</i>	<i>333 687</i>	<i>312 151</i>
0-4	7 865	8 653	9 142
5-9	20 951	21 492	21 323
10-14	18 221	18 921	18 542
15-19	15 442	16 341	16 277
20-24	20 993	20 254	19 612
25-29	36 174	33 064	29 541

⁵ <https://cdn.g4media.ro/wp-content/uploads/2021/05/Cetatenie-romana-pentru-basarabeni.pdf>

	2021	2022	2023
30-34	45 591	41 002	36 508
35-39	46 949	43 562	39 840
40-44	37 841	35 333	33 185
45-49	30 145	27 996	26 215
50-54	22 184	20 560	19 253
55-59	18 096	16 118	14 518
60-64	14 662	13 441	12 050
65-69	7 917	7 964	7 664
70-74	4 616	4 934	4 473
75-79	1 634	1 731	1 823
80-84	1 429	1 464	1 284
85 ani și mai mulți	816	857	901

Sursa: IGPF

O altă sursă administrativă de date care permite estimarea volumului emigrării cetățenilor RM sunt datele MAE, obținute de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM. Conform acestor date numărul estimativ al cetățenilor RM care se aflau peste hotare pentru diferite perioade de timp la sfârșitul anului 2023 a fost de circa 740 mii persoane. Distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM după țările gazdă indică, că aproximativ 21,6% din numărul total se aflau în Franța, 15% - în Federația Rusă, 15% - în Italia, câte cca 8% - în Germania și SUA, 7,5 % - în Marea Britanie, în alte state câte 4 % și mai puțin (Tabelul 6).

Tabelul 6. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și oficiilor consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anului, persoane*

Țara gazdă	2021	2022	2023
Total	417 504	698 466	739 270
<i>din care locuiesc în :</i>			
Franța	130 000	10 000	160 000
Federația Rusă	...	240 000	109 976
Italia	114 124	114 914	109 804
Germania	38 300	100 000	60 270
SUA	48 216	60 097	60 100
Marea Britanie	19 000	19 000	55 383
Irlanda	1 987	16 155	30 000
Ucraina	...	25 657	25 657
Spania	17 719	23 000	24 134
Canada	...	...	20 060
România	3 906	20 000	14 017
Cehia	6 728	7 169	7 662
Grecia	215	7 441	7 441
Elveția	1 021	1 036	7 370
Regatul Țărilor de Jos	1 396	5 387	5 462
Portugalia	5 177	5 243	5 243
Israel	13 075	14 693	4 380
Turcia	...	5 798	4 360
Bulgaria	3 626	3 680	3 600
Belgia	1 754	1 890	2 769

Țara gazdă	2021	2022	2023
Uzbekistan	...	2 689	2 689
Norvegia	1 836	...	2 564
Estonia	259	2 050	2 469
Regatul Danemarcei	...	...	2 344
Suedia	4 159	5 132	2 002
Slovacia	...	697	1 386
Lituania	1 003	1 231	1 349
Polonia	...	...	1 264
Tadjikistan	...	...	753
Finlanda	731	...	672
Georgia	...	636	636
Austria	1 753	1 977	685
Islanda	...	...	528
Ungaria	565	517	474
Letonia	318	386	436
Emiratele Arabe Unite	134	1 200	352
Azerbaidjan	144	290	290
Slovenia	265	242	242
China	...	113	180
Qatar	...	...	160
Croația	...	55	55
Alte țări	93	91	52

Sursa: *MAE(date estimative, doar în baza informației de la misiunile diplomatice, consulare care au prezentat datele)

Notă: ... -datele nu au fost prezentate de misiunile diplomatice, consulare.

Emigrarea în scop de muncă

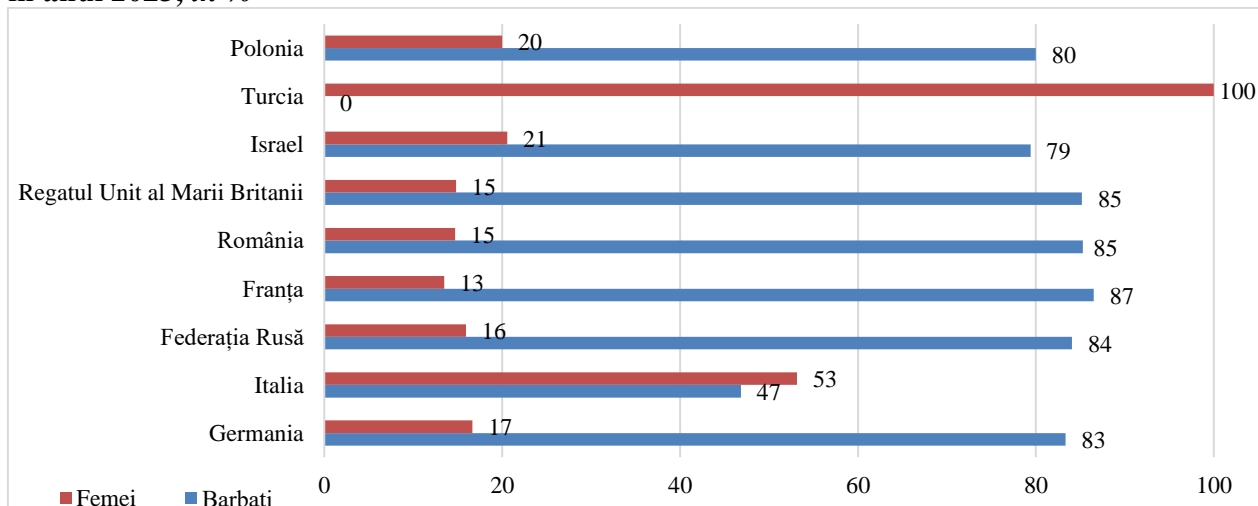
Principalele motive ale migrării în scop de muncă peste hotarele țării rămân în continuare cele de ordin economic, căutarea unui loc de muncă mai bine plătit pentru a îmbunătăți condițiile de trai ale familiei.

Migrația în scop de muncă pentru anul 2023 este analizată în baza datelor Anchetei Forței de Muncă⁶.

Analiza datelor privind țările de destinație ale migranților din Republica Moldova, plecați în scop de muncă, conform AFM în anul 2023, pune în evidență: Germania, Italia și Franța (Tabelul 7). În anul 2023, numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare la muncă, sau în căutarea unui loc de muncă a constituit 82,9 mii persoane, din care 64,4 mii bărbați și 18,5 mii femei. Distribuția numărului persoanelor aflate peste hotare la muncă, sau în căutarea unui loc de muncă după sexe și țara de destinație, denotă discrepanțe semnificative, bărbații preponderent pleacă în Franța, Germania, Federația Rusă, iar femeile – în Italia și Germania (Figura 3 și Tabelul 7).

⁶ AFM este o cercetare continuă realizată de BNS în gospodăriile casnice din 1999. Cercetarea are ca populație țintă persoanele din gospodăriile casnice selectate, totodată variabilele privind forța de muncă se colectează numai pentru persoanele în vârstă de 15 ani și peste. Detalii: www.statistica.gov.md.

Figura 3. Distribuția migrantilor temporari /circulari, pe sexe în funcție de țara de destinație în anul 2023, în %

Sursa: BNS/AFM

Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă sau în căutarea unui loc de muncă după mediul de reședință anterior plecării, diferă considerabil de migrația autorizată. În procesul migrației forței de muncă preponderent (de 2,3 ori) persistă populația din mediul rural. Ponderea bărbaților din cei plecați în scop de muncă constituie 77,7% din total (Tabelul 7, Tabelul 8).

Tabelul 7. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație în anul 2023, top10 țări, mii persoane

Țările de destinație	Total	din care :	
		Bărbați	Femei
Total plecați	82,9	64,4	18,5
<i>din care în :</i>			
Germania	25,8	21,5	4,3
Italia	11,1	5,2	5,9
Franța	8,9	7,7	1,2
Federația Rusia	6,9	5,8	1,1
Cehia	4,3	3,9	0,4
Polonia	4,0	3,2	0,8
România	3,4	2,9	0,5
Israel	3,4	2,7	0,8
Regatul Unit al Marii Britanii	2,7	2,3	0,3
Turcia	0,7	-	0,7
Alte țări	11,7	9,2	2,5

Sursa: BNS (AFM)

Notă: *Populația de 15 ani și peste, aflată la lucru sau în căutare de lucru, în străinătate până la un an

Un rol semnificativ asupra formării fluxului migrațional îl are vârsta și nivelul de instruire a persoanei, care influențează asupra capacității de integrare pe piața muncii peste hotare. Analiza datelor cu privire la vârsta celor plecați peste hotare la muncă sau în căutarea unui loc de muncă, denotă că ponderea cea mai mare din total o dețin persoanele din grupul de vârstă 25-44 ani (61%), majoritatea din aceștia (58%) fiind din mediul rural (Tabelul 8).

La fel, în anul 2023 ponderea cea mai mare din total revenea persoanelor cu studii gimnaziale și secundar profesionale (cca 62%), celor cu studii superioare a fost de cca 11% (Tabelul 9).

Tabelul 8. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după mediul de reședință anterior și grupe de vârstă, în anul 2023, mii persoane*

Grupa de vârstă, ani	Total	Urban	Rural	Bărbați	Femei
Total	82,9	25,0	57,9	64,4	18,5
15–24	11,5	1,4	10,1	9,1	2,4
25–34	25,1	8,7	16,4	21,5	3,6
35–44	25,4	9,6	15,8	20,5	4,9
45–54	15,1	3,8	11,3	10,3	4,7
55–64	5,3	1,3	4,0	2,7	2,5
65 ani și peste	0,6	0,2	0,4	0,2	0,4

Sursa: BNS (AFM)

Notă: * În unele cazuri pot apărea decalaje neînsemnate între totalurile indicate și sumele componente incluse, fapt ce se explică prin rotunjirea datelor.

Tabelul 9. Distribuția numărului persoanelor plecate în scop de muncă, după nivelul de instruire și sexe, în anul 2023, mii persoane

Nivelul de instruire	Total	Bărbați	Femei
Total	82,9	64,4	18,5
Gimnazial	26,4	20,1	6,2
Profesional tehnic secundar	25,4	21,4	4,0
Liceal, mediu general	14,0	11,1	3,0
Superior	8,9	5,9	3,0
Profesional tehnic post secundar (mediu de specialitate)	7,8	5,9	1,9
Primar sau fără școală	0,5	-	0,5

Sursa: BNS (AFM)

Studiul Migrația în scop de muncă: Profilul și provocările actuale ale lucrătorilor migranți moldoveni în principalele țări de destinație, realizat în cadrul proiectelor „Migrație și Dezvoltare Locală”, implementat de PNUD Moldova și OIM Moldova reflectă aceleași tendințe în distribuția persoanelor plecate la muncă peste hotare și anume, mai des pleacă persoanele din mediul rural, în vârstă de 25-44 ani. Distribuția migranților în scop de muncă aflați peste hotare, pe sexe după țările de destinație denotă că contingentul de bărbați – migranți în scop de muncă este mai tânăr, jumătate dintre cei aflați peste hotare au vârsta sub 35 ani, în cazul femeilor doar 39% au vârsta respectivă.

Domeniile de instruire a bărbaților la fel diferă față de cel al femeilor implicați în migrația de muncă. Printre bărbați circa ¼ au făcut studiile în *inginerie și construcții*, circa 1/10 – în *transport*. Printre femei predomină cele care au studiat *economie și finanțe*, în *educație/învățământ*, *sănătate și asistență socială*. De asemenea circa 1/3 dintre bărbați și puțin peste ¼ femei nu au studii de specialitate⁷.

⁷ Studiul Migrația în scop de muncă, PNUD, disponibil la adresa:

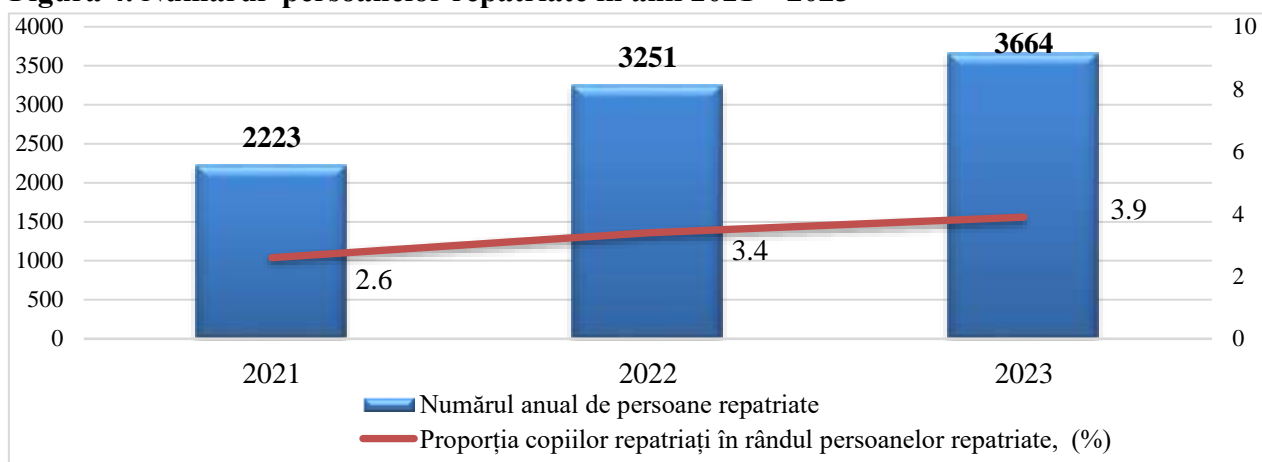
https://www.md.undp.org/content/dam/moldova/docs/Publications/Migratia%20in%20scop%20de%20munca_5.pdf

Impactul migrației asupra structurii demografice a Republicii Moldova necesită a fi monitorizat și gestionat de autoritățile statului punând accent pe efectele asupra populației active și a ratei de natalitate, inclusiv prin elaborarea politicilor eficiente în sprijinul dezvoltării durabile.

*Repatrierea*⁸

Repatrierea este reîntoarcere benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii. Numărul anual al persoanelor repatriate în anii 2021 - 2023 a crescut considerabil. Printre repatriați a fost înregistrat și un anumit număr de copii, proporția acestora în numărul total de persoane repatriate a fost de 3,9% în anul 2023 (Figura 4).

Figura 4. Numărul persoanelor repatriate în anii 2021 – 2023

Sursa: IGM și ASP

Motivele principale invocate pentru repatriere atât în anul 2023 cât și în anii precedenți au fost dorința de reunificare a familiei și cea de a reveni în țară.

Distribuția persoanelor repatriate, după țara sosirii, denotă că cei mai mulți sunt din Federația Rusă, urmați de cei sosiți din Ucraina.

Readmisia

Readmisia cetățenilor Republicii Moldova din statele UE și statele terțe este realizată în conformitate cu prevederile Acordului moldo-comunitar privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, precum și a altor acorduri de readmisie cu țările de destinație ale migranților moldoveni, care au contribuit la eficientizarea activităților în domeniu⁹.

În anul 2023 numărul persoanelor readmise s-a majorat semnificativ, constituind 1 072 persoane, în creștere cu cca 72% față de anul 2022. Distribuția cetățenilor moldoveni readmiși după țări indică, că cei mai mulți au revenit din Germania, urmați de cei din Franța, însumând o pondere de 95%, din total persoanelor readmise (Tabelul 15).

⁸ Conform Legii Nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în RM, repatrierea este definită ca „reîntoarcere benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii”.

⁹ În anul 2008 a intrat în vigoare Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală și Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor.

Menționăm că angajații IGM au participat în calitate de observatori în cadrul operațiunii colective de returnare organizată și desfășurată de către autoritățile din Germania sub egida FRONTEX în or. Hannover, Germania și or. Tbilisi, Georgia.

Tabelul 10. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane

Țara	2021	2022	2023
Total	621	623	1 072
<i>din care din:</i>			
Germania	387	490	927
Franța	167	109	91
Polonia	8	5	22
Grecia	14	4	10
Austria	3	0	8
Elveția	8	1	3
Ungaria	20	3	2
Belgia	3	7	2
Olanda	1	0	2
Alte țări	10	4	5

Sursa: IGM

Imigrarea străinilor

În perioada anilor 2021-2023 numărul anual de străini care au imigrat în RM a înregistrat tendințe spre creștere. Astfel, în anul 2023 numărul imigranților străini s-a majorat cu cca 21,5% față de anul 2022 și a constituit 7 203 persoane.

Pe parcursul anului 2023 au sosit 7 203 imigranți străini, dintre care 6 613 s-au stabilit cu traiul în orașe și 590 în sate. Din numărul total de imigranți străini 42,5% - au sosit la muncă, 38,7% - pentru reîntregirea familiei, 12,7% - la studii și 6,1% - în alte scopuri (inclusiv: 3,7% - pentru activități religioase, umanitare și de voluntariat).

În perioada analizată se observă o majorare nesemnificativă a ponderii celor sosiți în scop de muncă, a celor sosiți la reîntregirea familiei și la studii (Tabelul 10).

Tabelul 11. Distribuția numărului imigranților străini sosiți după principalele scopuri, persoane

Scopul	2021	2022	2023
Total sosiți*: Imigrare	4 186	5 928	7 203
<i>inclusiv:</i>			
la familie	1 497	1 969	2 785
la muncă	1 824	2 704	3 061
<i>din care :</i>			
lucrător imigrant	1762	2627	2991
investiții străine (include: asociat, acționar și funcție de conducere)	62	77	70
la studii	510	675	916
activități religioase	100	102	81
activități de voluntariat	65	187	163
activități umanitare	2	26	22
alte scopuri	188	265	175

Sursa: IGM/ MAI Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Datele confirmă că imigrarea în scop de muncă este o componentă majoră a imigrației. De asemenea, putem observa că imigrarea pentru muncă a devenit mai dominantă comparativ cu imigrarea pentru familie. Această creștere poate fi influențată de o cerere mai mare de forță de muncă sau de oportunități economice mai bune în Republica Moldova în comparație cu țara de origine a străinului.

Imigrează în Republica Moldova preponderent bărbați (decalajul de gen constituie 62,6%), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice - 52% (Tabelul 11), informația mai detaliată despre nivelul de instruire a imigranților străini în dinamică, este prezentată în Tabelul 12.

Tabelul 12. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor

Indicatorul	2021	2022	2023
3.1.1. Numărul anual de imigrări*, persoane	4 186	5 928	7 203
3.1.2. Rata de creștere a imigrărilor, %	145,6	141,6	121,5
3.1.3. Decalajul de gen pentru imigrarea străinilor (femei/ bărbați), %	51,0	51,0	62,6
3.1.5. Numărul anual de imigrări ale străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice, persoane	2 526	3 252	3 752
3.1.6. Rata de creștere a numărului străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice, %	123,9	128,7	115,4
3.1.7. Proporția persoanelor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice în rândul străinilor imigranți, %	60,3	54,9	52,1

Sursa: IGM/ MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Tabelul 13. Distribuția numărului imigranților străini după nivelul de instruire, persoane

Nivel de instruire	2021	2022	2023
Total au sosit*	4 186	5 928	7 203
<i>din care au studii:</i>			
superioare	1 389	2 136	2 732
medii de specialitate	1 137	1 116	1 020
medii generale	1 347	1 500	2 183
medii incomplete	26	86	82
primare, sau fără studii	287	1 090	1 186

Sursa: IGM/ MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Distribuția imigranților după țara de cetățenie relevă că în anul 2023, din numărul total de țări (127), cei mai mulți au sosit din Federația Rusă (25%), Ucraina (17,7%) și Turcia (10,7%), însumând o pondere de 53,4% din total. Cei sosiți din India au constituit 6,5%, România - 4,8%, iar ponderea celor sosiți din alte țări a variat între 3,7% și 0,03% (Tabelul 13).

Tabelul 14. Distribuția numărului imigranților după țara de cetățenie, persoane

Țara	2021	2022	2023
3.1.4. Total au sosit *	4 186	5 928	7 203
<i>inclusiv din :</i>			
Federația Rusă	538	1 203	1 796
Ucraina	771	1 075	1 277
Turcia	791	959	771
India	244	279	468
România	421	361	348
Uzbekistan	117	145	265
Nepal	17	101	252
Israel	102	188	206
Camerun	3	18	159
Azerbaidjan	141	142	129
Bangladesh	3	87	123
Italia	116	133	113
S.U.A	98	135	100
Belarus	40	88	76
Nigeria	37	45	69
Tadjikistan	65	69	60
Ecuador	0	36	57
Kazahstan	31	51	56
Armenia	27	28	44
Germania	42	41	43
Franța	17	37	43
Siria	23	30	40
Georgia	39	25	39
Tunisia	3	3	36
Marea Britanie	27	32	34
Egipt	11	30	28
China	35	27	27
Kârgâzstan	13	29	24
Liban	25	18	21
Bulgaria	20	18	20
Alte țări	369	495	479

Sursa: IGM /MAI

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Străinii în sistemul educațional al Republicii Moldova. În 2023/2024 se observă o creștere nesemnificativă a numărului de străini aflați la studii în instituțiile de învățământ profesional/superior din țară. Astfel, conform datelor BNS în anul de învățământ 2022/2023 la studii se aflau 5 550 persoane, iar în 2023/2024 numărul străinilor ce studiau în RM a fost de 5 687 persoane (inclusiv studenți-doctoranzi). Distribuția după țara de cetățenie a străinilor aflați la studii relevă, că cei mai mulți sunt din România –54,7 %, urmați de cei din India –19,4 % și Israel – 9,5 din total. (Tabelul 14).

Tabelul 15. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de cetățenie, persoane*

Țara	2021	2022	2023
Total	5 727	5 550	5 687
<i>din care au sosit din:</i>			
România	3 164	2 697	3 111
India	690	823	1 102
Israel	1 022	766	539
Ucraina	407	754	417
Federația Rusă	80	115	130
SUA	63	56	40
Turcia	42	41	38
Azerbaidjan	36	35	33
Nigeria	35	63	33
China	13	18	21
Grecia	11	9	9
Belarus	8	7	7
Suedia	15	7	7
Iordania	5	5	6
Siria	6	5	5
Bulgaria	5	5	5
Finlanda	4	1	2
Italia	37	76	1
Alte țări	84	67	181

Sursa: BNS, MEC

* Studenți -doctoranzi străini, studenții străini în instituțiile de învățământ superior, elevii străini în învățământul profesional tehnic post secundar

Deși creșterea numărului de studenți străini este moderată, există un potențial semnificativ de dezvoltare a educației internaționale în Moldova. Expansiunea acestei tendințe ar putea contribui la diversificarea mediului educațional și la consolidarea relațiilor academice internaționale ale țării.

În ultimii ani au fost operate un șir de modificări ale cadrului normativ, ca urmare, au fost puse în aplicare modificările normative esențiale în procedurile ce țin de acordarea dreptului de ședere în Republica Moldova străinilor, în special a dreptului de ședere în scop de muncă. Astfel, a fost restrâns termenul de examinare a dosarelor și, totodată, au fost încheiate acorduri de exonerare a obligativității obținerii vizei de către cetățenii mai multor state. Totodată, au fost realizate acțiuni de consolidarea cooperării autorităților administrației publice centrale și locale în vederea integrării socioeconomice, de sănătate, educație și pe piața forței de muncă a străinilor și eficientizarea parteneriatelor cu organizațiile internaționale și partenerii de dezvoltare în acest scop.

Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane

Pe parcursul anului 2023 prin intermediul echipelor multidisciplinare teritoriale, din cadrul Sistemului Național de Referire (SNR), au fost identificate 11 victime ale Traficului de Ființe Umane (TFU), numărul fiind în creștere semnificativă față de anul 2022 (1 persoană). Concomitent, pe platforma Centrelor prestatoare de servicii specializate

finanțate din bugetul de stat pe parcursul anului 2023 au fost asistate 37 victime ale TFU. În anul 2023, 144 victime ale TFU au beneficiat de asistență juridică garantată de stat, ceea ce reprezintă un număr considerabil mai mare față de anii precedenți¹⁰.

Conform datelor Centrului pentru combaterea traficului de persoane din cadrul MAI, în anul 2023 se atestă o creștere ușoară a numărului de victime, cu aproximativ 10%, comparativ cu anul 2022, în care au fost identificate 151 victime.

Astfel, pe parcursul anului 2023, în cadrul cauzelor penale instrumentate pe infracțiuni de trafic de ființe umane (art. 165 Cod Penal) și trafic de copii (art. 206 Cod Penal), au fost identificate – **169** de victime, dintre care: 144 victime adulte și 25 victime copii.

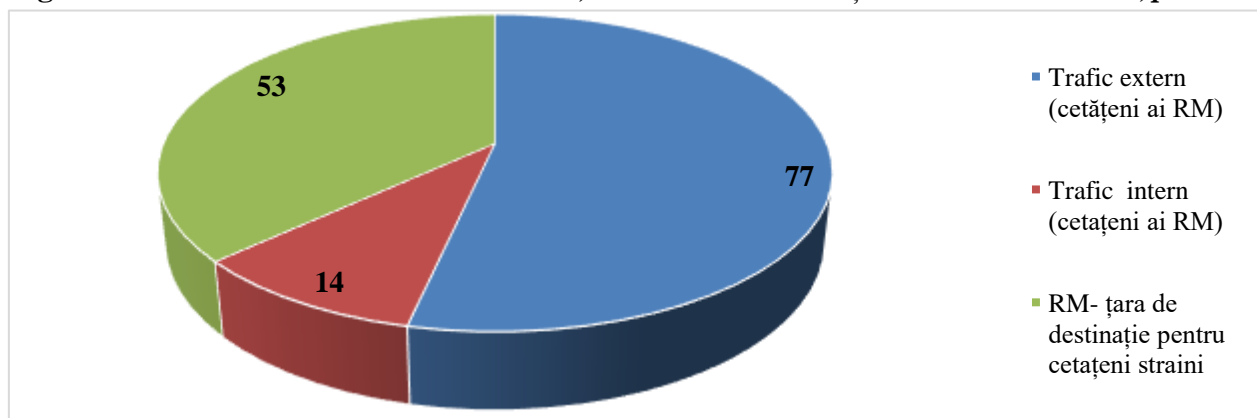
Componența victimelor TFU identificate în anul 2023 este în proporție de 85 la sută reprezentată de adulți (din care: cca 11% femei și 89% bărbați), copiii constituind 15% din totalul acestora.

Principalele țări de destinație pentru victimele adulte ale TFU (*trafic extern*), din zona UE au fost: Grecia, România și Belgia, iar din spațiul CSI: Federația Rusă. La fel, pe parcursul anului 2023 au fost depistate 2 victime ale traficului de ființe umane exploatate în Turcia (Orientul Mijlociu), care anterior era zona principală de destinație pentru traficanți¹¹.

În ultimii ani, fenomenul TFU a suferit unele modificări rezumate la menținerea unor destinații înregistrate precum Belgia, Grecia și România și dispariția destinațiilor cum ar fi: Lituania, Slovacia, Albania, Elveția și Marea Britanie .

Pentru prima dată, 36,8% dintre victimele adulte sunt cetățeni străini. Acest fapt, confirmă tendința de transformare a Republicii Moldova în țară de destinație pentru TFU (Figura 5).

Figura 5. Numărul victimelor TFU adulte, identificate extern și intern în anul 2023, persoane

Sursa: CCTP al INI al IGP

În anul 2023, au fost identificate **25** victime-copii (19 fete/6 băieți), în descreștere cu 43% față de anul 2022 (43 fete/1 băiat).

În scop de exploatare sexuală - 14 victime-copii, 13 fete/ 1 băiat (în 2022 - 42 victime).
În scop de exploatare prin muncă - 8 victime-copii, 3 fete/5 băieți (în 2022 - 2 victime). În

¹⁰ Conform Legii nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, disponibilă la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=27475&lang=ro

¹¹ https://www.antitrafic.gov.md/public/files/Raportul_naional_antitrafic_2024_FINAL.pdf

scop de practicare a cerșetoriei - 2 victime-copii, ambele fete (în anul 2022 – nici o victimă). În scop de vânzare-cumpărare și adopție ilegală - 1 victimă (fată nou născută), în anul 2022 nu a fost nici o victimă).

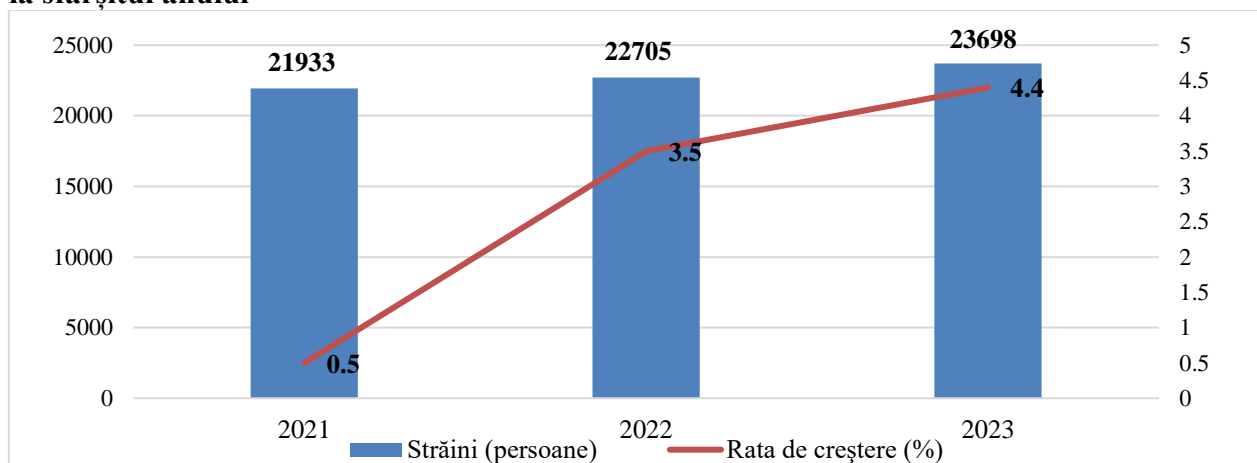
Totodată, conform datelor CCTP 23 victime copii au fost exploatare pe teritoriul Republicii Moldova, iar 2 victime în Ucraina și Germania în scop de practicare a cerșetoriei, spre deosebire de anul 2022, când toate victimele - copii au fost exploatare pe teritoriul Republicii Moldova.

Stocul populației de proveniență străină

La finele anului 2023, conform datelor din Registrul de stat al populației - ASP, numărul total al străinilor (inclusiv apatrizii) care locuiau în Republica Moldova a constituit 23 698 persoane (54,4% bărbați și 47,6% femei), din circa 125 state, reprezentând 0,58% în totalul populației incluse în registru.

Rata de creștere anuală în raport cu anul precedent a numărului străinilor în perioada analizată a înregistrat valori diferite, variind între 0,5% și 4,4% (Figura 6 și Tabelul 16).

Figura 6. Numărul străinilor care locuiesc în RM și rata de creștere în anii 2021 – 2023, stoc la sfârșitul anului

Sursa: ASP

În perioada analizată se menține tendința de concentrare a străinilor în mediul urban, ponderea celor stabiliți cu traiul în orașe fiind de cca $\frac{3}{4}$ din totalul străinilor stabiliți în RM (Tabelul 16).

Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului)

	2021	2022	2023
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în RM*, persoane	21 933	22 705	23 698
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor, %	100,5	103,5	104,4
3.2.3. Proporția străinilor în numărul total al populației, %	0,6	0,6	0,6
3.2.5. Proporția apatrizilor și a persoanelor cu cetățenia nedeterminată (persoane cu statut juridic nedeterminat) în rândul străinilor, %	6,1	6,6	6,7
3.2.6. Proporția străinilor care locuiesc în mediul urban, %	72,4	73,6	75,0

Sursa: ASP; Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Analiza structurii numărului străinilor după țara de cetățenie relevă, că în anul 2023 ponderea cea mai semnificativă de cca 55% cumulativ, o dețineau originarii din Ucraina și Federația Rusă (respectiv 29,3% și 25,4%), fiind urmați cei din India (5,2%), România (5,0%) și Turcia (4,7%). Celelalte țări sunt reprezentate cu câte cca 3% și mai puțin de fiecare. O pondere destul de impunătoare în structura străinilor o mențin apatrizii și persoanele cu statut juridic nedeterminat – 6% (Tabelul 16 și Tabelul 17).

Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului), persoane

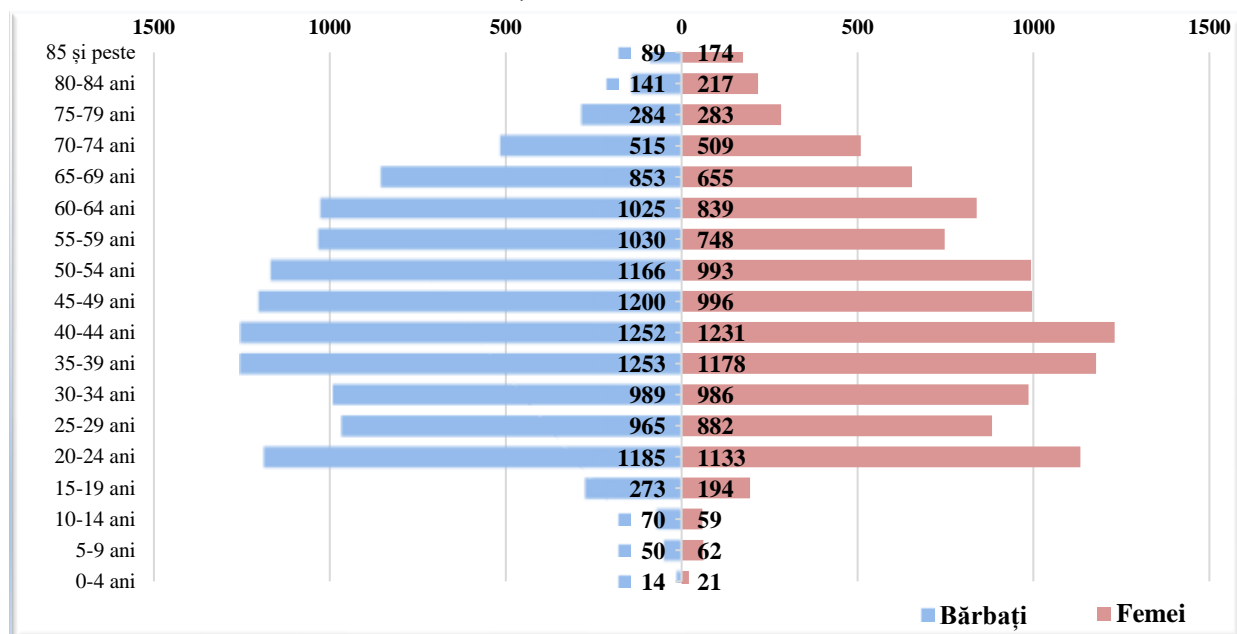
Țara de cetățenie	2021	2022	2023
3.2.4. Total*	21 933	22 705	23 698
<i>inclusiv:</i>			
Ucraina	6 576	6 692	6 931
Federația Rusă	5 125	5 365	6 012
Apatrid (art. 1 al convenției din 1954)	1 332	1 302	1 256
India	810	938	1 223
România	1 190	1 206	1 187
Turcia	1 281	1 476	1 123
Israel	1 219	978	754
Italia	497	540	511
Azerbaidjan	416	365	373
Belarus	303	348	373
Uzbekistan	246	273	340
S.U.A.	305	321	275
Kazahstan	221	227	242
Armenia	229	225	245
Persoană cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat)	213	196	179
Tadjikistan	136	163	167
Germania	125	141	146
Republica Arabă Siriană	131	132	118
Georgia	111	98	110
Alte țări	1 467	1 719	2 133

Sursa: ASP

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Distribuția pe sexe a numărului străinilor reflectă prevalența populației masculine (cca 52%) din totalul străinilor. Datele privind structura numărului acestora pe grupe de vârstă denotă, că cei mai mulți bărbați sosiți sunt în vârstă de 35-44 ani, la fel la femei cel mai mare număr se atestă la grupele de vârstă 35-39 și 40-44 ani (Figura 7 și Tabelul 18). Aceste date denotă că motivul pentru care străinii se află/locuiesc în RM este munca sau reîntregirea familiei, excluzând motivul sosirii în scopul studiilor.

Figura 7. Piramida vârstelor a populației străine în anul 2023

Sursa: ASP

Tabelul 18. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM pe grupe vârstă și sexe, persoane (stoc la sfârșitul anului), persoane

Grupa de vârstă, ani	2021			2022			2023		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total*	21 933	11 683	10 250	22 705	12 124	10 581	23 698	12 408	11 290
0-4	20	9	11	11	3	8	35	14	21
5-9	66	37	29	67	36	31	112	50	62
10-14	77	47	30	90	51	39	129	70	59
15-19	363	186	177	383	201	182	467	273	194
20-24	2 112	1 198	914	2 159	1 156	1 003	2318	1185	1133
25-29	1 534	834	700	1 652	902	750	1847	965	882
30-34	1 686	831	855	1 850	942	908	1975	989	986
35-39	2 136	1 117	1 019	2 300	1 207	1 093	2431	1253	1178
40-44	2 351	1 215	1 136	2 414	1 281	1 133	2483	1252	1231
45-49	2 148	1 155	993	2 129	1 168	961	2196	1200	996
50-54	2 046	1 168	878	2 138	1 195	943	2159	1166	993
55-59	1 844	1 052	792	1 803	1 047	756	1778	1030	748
60-64	1 967	1 082	885	1 954	1 073	881	1864	1025	839
65-69	1 335	741	594	1 429	819	610	1508	853	655
70-74	993	525	468	1 002	521	481	1024	515	509
75-79	424	201	223	499	240	259	567	284	283
80-84	423	163	260	385	154	231	358	141	217
85 și peste	408	122	286	440	128	312	447	143	304

Sursa: ASP

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Ne-nativii (persoanele născute în străinătate). Pe parcursul anilor 2021-2023 numărul persoanelor născute în străinătate (indiferent de cetățenie) care locuiau în Republica Moldova a fost în creștere permanentă. Către finele anului 2023, ne-nativii au constituit 363 382

persoane sau 9% în totalul populației țării. Rata de creștere a persoanelor ne-native în anul 2023 a constituit 7% față de anul 2021. Structura ne-nativilor conform țărilor de naștere reflectă că majoritatea dintre aceștia (60,48%) au fost născuți în Federația Rusă și Ucraina (respectiv 32,6% și 26,4%), urmați de cei născuți în Italia (10%). Ponderea ne-nativilor născuți în alte țări constituind cca 4% și mai puțin (din care: 4% – în Germania, 3,4 % – în Kazahstan, 3,2% – în Franța, 2,7% – în România, 2,6% -în Marea Britanie). Totodată, în anul 2023 comparativ cu anul 2021 se atestă creșterea semnificativă a numărului celor născuți în Germania, Franța, Marea Britanie și Irlanda (Tabelul 19).

Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului)

Țara	2021	2022	2023
3.2.10. Total*	339 529	350 467	363 382
<i>inclusiv:</i>			
Federația Rusă	114 444	115 592	118 338
Ucraina	97 163	96 395	95 765
Italia	33 150	34 960	36 388
Germania	9 679	11 976	14 522
Kazahstan	12 405	12 336	12 230
Franța	8 108	9 775	11 513
România	8 594	9 205	9 898
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	6 174	7 769	9 572
Turcia	6 117	6 438	6 825
Spania	4 388	4 624	4 787
R. Belarus	4 385	4 332	4 298
Portugalia	3 552	3 704	3 845
Irlanda	2 694	3 163	3 623
Grecia	2 980	3 030	3 064
SUA	2 281	2 610	3 019
Uzbekistan	1 850	1 854	1 844
Azerbaidjan	1 873	1 858	1 840
Georgia	1 723	1 699	1 674
Alte țări	17 969	19 147	20 337

Sursa: ASP

Notă: * Inklusiv Regiunea Transnistreană

Naturalizarea

În Republica Moldova naturalizarea este realizată în conformitate cu prevederile Legii nr. 1024/2000 cu privire la cetățenie¹² care stipulează clar condițiile aplicării acesteia.

Pe parcursul anului 2023 au fost naturalizate 142 persoane (în anul 2022 - 97, în anul 2021 - 119), cei mai mulți deținând anterior cetățenia Federației Ruse (59 persoane), urmați de cei ai Ucrainei (12 persoane), Turciei (9 persoane) și Siriei (9 persoane). Numărul total al străinilor naturalizați către finele anului 2023 a constituit 1 575 persoane. De menționat, că în totalul celor naturalizați, apatrizii dețin o pondere de 32,6%, fiind urmați de cei din

¹² Art. 17 din Legea nr. 1024 din 03 iunie 2000 cetățeniei Republicii Moldova. Disponibilă la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=114102&lang=ro

Federația Rusă – 18,5% și de străinii cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat) - 11% (Tabelul 20).

Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie* (stoc la sfârșitul anului), persoane

Țara	2021	2022	2023
3.2.7. Total	1 336	1 433	1 575
Apatrid (art. 1 a convenției din 1951)	508	510	514
Federația Rusă	206	233	292
Persoană cu cetățenie nedeterminată (statut juridic nedeterminat)	172	172	172
Ucraina	109	124	136
Republica Arabă Siriană	45	57	66
Refugiat (art. 1 a convenției din 1951)	45	49	57
Beneficiar de protecție umanitară	45	49	54
Turcia	33	36	45
România	27	31	35
Armenia	24	29	35
Italia	18	23	25
R. Belarus	11	14	16
Azerbaidjan	7	10	10
Kazahstan	7	7	9
Liban	4	6	9
Iordania	5	7	8
Uzbekistan	4	5	8
Tadjikistan	5	6	7
Sudan	6	6	6
Georgia	6	6	6
India	3	5	6
Turkmenistan	5	5	5
Afganistan	4	4	4
Pakistan	3	3	3
Iran	3	3	3
Congo	2	2	2
Grecia	2	2	2
Alte țări	27	29	40

Sursa: ASP

Notă: * Începând cu anul 2000

Gestionarea fluxului sporit de străini din Ucraina, stabiliți în RM

Odată cu afluxul sporit de străini stabilit în Republica Moldova din cauza războiului declanșat în Ucraina din 24.02.2022, IGPF a asigurat un management eficient al frontierei de stat. Acest proces a fost unul complex, care a necesitat adaptarea rapidă la un flux semnificativ de persoane care părăseau Ucraina din cauza conflictului militar.

În perioada 24.02.2022 - 30.12.2023, la frontiera de stat au fost înregistrate 8 269 704 traversări a cetățenilor ucraineni, inclusiv: traversări pe sensul de intrare – 4 142 665, traversări pe sensul de ieșire – 4 127 039.

Principalele provocări cu care s-a confruntat Poliția de Frontieră au fost legate de:

- numărul extrem de mare de refugiați în comparație cu capacitatea inițială de gestionare;
- necesitatea de a menține securitatea națională în fața unui flux masiv de persoane, unele dintre ele având un statut incert;
- crearea unui echilibru între protecția și susținerea refugiaților și menținerea ordinii publice.

Pentru a răspunde acestor provocări, autoritățile Republicii Moldova au implementat măsuri rapide de adaptare, inclusiv sporirea personalului, îmbunătățirea logisticii și crearea unor platforme de comunicare clare între autorități și organizațiile internaționale implicate în criza refugiaților.

În vederea gestionării eficiente a proceselor provocate de criza migrațională legată de aflulul masiv de persoane strămutate forțat din Ucraina, a fost efectuată o analiză minuțioasă a situației create, a potențialelor riscuri și a capacităților autorităților naționale de a oferi un mecanism de gestionare a crizei. În acest context, a fost indispensabil adoptarea unui document strategic de gestionare a fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor, care să ofere soluții optime de consolidare a capacităților autorităților responsabile de gestionarea proceselor migraționale. Prin HG 808/2022 a fost aprobat Programul privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025 (în continuare – Program). Acest program derivă din Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030 și va contribui la implementarea acesteia în domeniul de activitate, având la bază tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, Declarația universală a drepturilor omului și Pactul internațional privind drepturile civile și politice, prevederile convențiilor Organizației Națiunilor Unite privind: statutul refugiaților în materie de protecție internațională și protecția drepturilor omului; statutul apatrizilor; reducerea cazurilor de apatridie ș.a.

Prioritățile Programului constau în realizarea angajamentelor asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova - Uniunea Europeană, și anume, a prevederilor titlului III „Libertate, securitate și justiție” subcapitolul „Cooperarea în domeniul migrației, al azilului și al gestionării frontierelor” și Agendei de Asociere 2021-2027 și se aliniază obiectivelor Agendei de dezvoltare durabilă (ODD) 2030. Programul include obiective și activități orientate spre atingerea obiectivelor din Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”¹³.

În rezultatul implementării Programului în perioada 2022-2023 au fost atinse țintele indicatorilor obiectivelor specifice după cum urmează: expertiza cadrului normativ în domeniul migrației; ajustarea cadrului normativ în domeniu a îmbunătățit serviciile prestate străinilor și a facilitat accesul străinilor la servicii de calitate; îmbunătățirea infrastructurii fizice a IGM în vederea facilitării accesului solicitanților, inclusiv al celor cu dizabilități; sporirea nivelului de vizibilitate în cadrul platformelor de cooperare privind condițiile de intrare, ședere și ieșire în/din Republica Moldova; consolidarea mecanismului de prevenire și

---

¹³ Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, disponibilă pe: <https://gov.md/ro/moldova2030>

combatere a șederii ilegale a străinilor și a îndepărtării acestora; îmbunătățirea instrumentelor juridice în materie de readmisie și returnare voluntară asistată ș.a.

Elaborarea și implementarea politicilor în domeniul gestionării fluxurilor și proceselor migraționale ține de competența Ministerului Afacerilor Interne, în strânsă cooperare cu alte autorități publice cu atribuții conexe în domeniu.

Complexitatea instituțională a sectorului migrației și azilului a determinat Guvernul să realizeze o coordonare mai puternică între diferitele părți interesate. Drept urmare, au fost stabilite mecanisme de coordonare la nivel național.

Comisia de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului (instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 947/2018). Comisia reprezintă un organ consultativ permanent, fără statut de persoană juridică, creat în scopul monitorizării și coordonării activităților în domeniul migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor în Republica Moldova, precum și al aplicării unitare și coerente a politicilor guvernamentale relevante în acest domeniu. Comisia este constituită din persoane cu funcții de conducere de nivel superior, responsabile de promovarea și realizarea politicii statului în domeniul migrației, azilului, apatridiei și integrării străinilor în Republica Moldova, din cadrul ministerelor și autorităților administrative din subordine, precum și al altor autorități administrative centrale. După ridicarea stării de urgență, Comisia, în cooperare cu UNHCR și Forumul de Coordonare a Refugiaților a preluat treptat rolul de coordonare la nivel guvernamental a protecției și integrării persoanelor strămutate forțat din Ucraina. Totodată, Comisia de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului, implicată activ în activitățile ce țin de gestionarea proceselor migraționale, în special în elaborarea și implementarea mecanismului de protecție temporară pentru persoanele strămutate forțat din Ucraina, monitorizarea situației migraționale. În acest sens, în perioada 2022-2023 au fost organizate 5 ședințe ale Comisiei în format extins, în cadrul cărora au avut loc consultări publice pe marginea proiectelor de acte normative, implementarea prevederilor HG nr. 21 privind protecția temporară, barierele și dificultățile întâmpinate în procesul de implementare, precum și identificarea soluțiilor de depășire a lor.

Alți parteneri internaționali includ Agenția **ONU pentru Refugiați**, care alături de Forumul de Coordonare a Refugiaților (**RCF**), a jucat un rol principal în sprijinirea Guvernului Moldovei pentru a răspunde nevoilor în gestionarea afluxului masiv de persoane strămutate din Ucraina. Obiectivele principale ale **UNHCR** au fost să asiste autoritățile moldovenești să primească și să ofere sprijin salvator persoanelor care se refugiau de război, asigurându-se în același timp că nevoile lor de protecție și specifice, precum și drepturile esențiale sunt îndeplinite. Până la sfârșitul anului 2023, au fost înregistrate peste 1,4 milioane de sosiri din Ucraina, iar aproximativ 116 000 de refugiați din Ucraina au fost cazați temporar în Moldova.

Pe parcursul anilor 2022 și 2023, UNHCR a colaborat strâns cu Ministerul Afacerilor Interne, Inspectoratul General pentru Migrație, Inspectoratul General pentru Poliția de Frontieră și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență (IGSU). În această perioadă, ICNUR a mobilizat fonduri și a oferit sprijin tehnic, instituțional și de coordonare esențial pentru a aborda criza refugiaților. Acest sprijin a inclus furnizarea de vehicule, generatoare,

corturi, articole nealimentare, echipamente informatice, rechizite, mobilier, echipamente de comunicații și video, printre altele, către diverse agenții ale Ministerului. În total în perioada 2022-2023, ICNUR a oferit sprijin IGM bunuri și mijloace fixe în sumă de 21 419 781 lei, materiale în suma de 7 350 212 lei.

Organizația Internațională pentru Migrație (*OIM*). Principalul angajament al Misiunii urmărește să asigure respectarea principiului conform căruia migrația umană ordonată este în beneficiul emigranților și al societății. Fiind una din principalele organizații internaționale în domeniul migrației, conform acordurilor reciproce dintre OIM și Guvernul Republicii Moldova.

În perioada de referință, OIM a sprijinit digitalizarea serviciilor publice pentru migranți și diaspora în scopul promovării serviciilor publice centrate pe oameni. Au fost inițiate lucrări de dezvoltare a Sistemului Informațional al Inspectoratului General pentru Migrație.

De asemenea, a avut loc lansarea implementării Proiectului „Consolidarea accesului migranților internaționali la serviciile de sănătate în Republica Moldova”.

În contextul acordării suportului pentru gestionarea afluzului masiv de persoane strămutate din Ucraina, OIM a creat 4 centre de informare comunitare pe întreg teritoriul Republicii Moldova (Cahul, Comrat, Bălți, Chișinău) și o echipă mobilă în regiunea din stânga Nistrului care oferă informații persoanelor strămutate din Ucraina; a facilitat accesul la cazare pe termen scurt prin AirB&B pentru 237 familii (806 persoane); a asistat 572 familii (1 847 persoane) prin intermediul programului Cash for Rent (Numerar pentru Chirie), în diferite regiuni a Republicii Moldova ș.a.

Centrul Internațional pentru Dezvoltarea Politicilor Migraționale (*ICMPD*) este activ în Moldova de mai mulți ani și a oferit sprijin continuu, în special în lumina experienței de succes a proiectelor ICMPD în regiune, care pot fi implementate și în contextul țării noastre. Printre exemplele celor mai recente proiecte se numără „Dezvoltarea unui sistem de monitorizare a reînțoarcerilor forțate în Republica Moldova” (FReMM)” și „Capacitatea unui sistem de primire bazat pe drepturi pentru Moldova (CareFor)”. De asemenea, ICMPD a oferit asistență persoanelor cazate la Centrul gestionat de Congresul Național al Ucrainenilor din Moldova (CNUM) pe parcursul septembrie 2022 - septembrie 2023; a oferit servicii psihologice, medicale și de interpretare pentru migrații plasați la Centrul de Plasament temporar al străinilor și alte activități care au constituit un suport semnificativ.

Este necesar de menționat că intensificarea și consolidarea cooperării interinstituționale în corelarea și implementarea politicilor, asigurate cu suportul organizațiilor internaționale și partenerilor de dezvoltare contribuie substanțial la realizarea obiectivului strategic de menținere a securității statului și ordinii publice prin gestionarea eficientă și ordonată a fluxurilor și proceselor migraționale

Protecția temporară

Din 24.02.2022, odată cu afluxul sporit de străini stabilit în Republica Moldova din cauza războiului declanșat în Ucraina a fost instituită starea de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În acest context, au fost create Centrele provizorii de gestionare a situației de criză în cazul unui aflux sporit de străini pe teritoriul Republicii Moldova, în localitățile Palanca, r-l Ștefan-Vodă, Calarașovca, r-l Ocnița și Giurgiulești, r-l Cahul. Ca urmare, angajații Biroului migrație și azil al MAI (din data de 11.01.2023 conform HG 16/2023 reorganizat în IGM) au asigurat gestionarea eficientă a Centrelor menționate. Astfel, tot efectivul a fost implicat în realizarea activităților ce țin de transferul străinilor la Centrele provizorii, stabilirea statutului juridic al străinului, recepționarea și înregistrarea cererilor de azil, eliberarea actelor de identitate provizorii, efectuarea activităților de cazare a străinilor în cadrul Centrului pe durata de până la 72 ore, asigurarea evidenței persoanelor cazate, precum și alte activități atribuite conform domeniului de competență activând 24/24 ore.

La fel, din data de 24 februarie 2022, urmare a declanșării conflictului militar pe teritoriul Ucrainei, factorii de presiune au fost caracterizați de generarea unor crize la nivel regional, inclusiv criza refugiaților, fapt pentru care statul Republica Moldova a fost condiționat de necesitatea acționării în corespundere cu noile provocări. Fiind orientat spre diminuarea riscurilor situaționale și de concept, prin ajustarea cadrului normativ existent și operarea unor derogări la cadrul juridic regulatoriu.

La 18 ianuarie 2023 Guvernul a aprobat mecanismul de punere în aplicare a protecției temporare persoanelor strămutate forțat din Ucraina, prin transpunerea art. 4 (1), art. 6, art. 8 (1), art. 9, 10, 12, 13, art. 14 (1) din Directiva 2001/55/CE a Consiliului din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, precum și a Deciziei (UE) 2022/382 a Consiliului din 4 martie 2022 de constatare a existenței unui aflux masiv de persoane strămutate din Ucraina în înțelesul articolului 5 din Directiva 2001/55/CE și având drept efect introducerea unei protecții temporare. Prin Hotărârea Guvernului nr.21/2023, au fost stabilite condițiile de acordare a protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina și măsurile necesare de a fi întreprinse, în vederea asigurării protecției și drepturilor persoanelor respective.

În circumstanțele care au fost, cel mai fezabil mecanism de legalizare a șederii pe teritoriul Republicii Moldova a persoanelor strămutate din Ucraina din cauza conflictului armat a fost mecanismul protecției temporare, prevăzut de Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova. Ca urmare, începând cu data de 01 martie 2023, Inspectoratul General pentru Migrație, a avut în sarcină misiunea de a implementa și pune în aplicare mecanismul unei forme de protecție cu caracter excepțional, reglementat prin Hotărârea de Guvern nr. 21 din 18.01.2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina¹⁴.

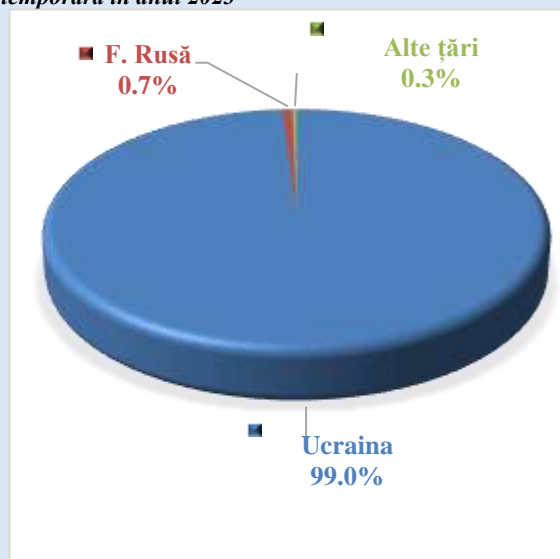
---

¹⁴ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=142062&lang=ro

Analiza datelor relevă o situație fără precedent în RM. Astfel, în anul 2023 pe teritoriul Republicii Moldova s-au preînregistrat pentru protecție temporară – **36 772** persoane. Din care **28 332** beneficiari de protecție temporară au fost documentați. Din numărul total al beneficiarilor de protecție temporară 70% (**19 825**) reprezintă adulții și 30% minorii (**8 507**). Distribuția după sexe atestă numărul de femei care constituie 56,6% în comparație cu bărbați 43,4%.

Din numărul total de beneficiari de protecție temporară înregistrați pe teritoriul Republicii Moldova (28 332 pers.) – **28 048** sunt cetățeni ai Ucrainei, **198** cetățeni ai Federației Ruse și **86** cetățeni ai altor state (Boxa 2).

Boxa 2. Distribuția numărului beneficiarilor de protecție temporară în anul 2023

Sursa: IGM

Azilul și Apatridia

Protecția internațională a străinilor în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu¹⁵, precum și a legislației naționale care derivă de la acestea.

Inspectoratul General pentru Migrație asigură realizarea mecanismelor speciale de recepționare, examinare și acordare a unei forme de protecție străinilor, viața cărora este pusă în pericol în țara lor de origine, de recunoașterea statutului de apatrid, eliberarea actelor de identitate solicitanților de azil, solicitanților statutului de apatrid, beneficiarilor de protecție internațională, coordonează procesul de integrare a străinilor. De menționat că dezvoltarea sistemului de azil în Republica Moldova a devenit o prioritate stringentă, odată cu aflulul sporit de străini stabilit în Republica Moldova din cauza războiului declanșat în Ucraina.

Analiza datelor relevă o creștere fără precedent a solicitărilor de azil în Republica Moldova, care a fost resimțită începând cu 24 februarie 2022 (Tabelul 21). Totodată, întru cât începând cu data de 01 martie 2023, Inspectoratul General pentru Migrație, a avut în sarcină misiunea de a implementa și pune în aplicare mecanismul protecției temporare reglementat prin HG nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina, în anul 2023 numărul solicitanților de azil a scăzut considerabil cu circa 63% față de anul 2022.

Pe parcursul anului 2023 au fost depuse 4 101 de solicitări. Cel mai mare număr de solicitanți de azil îl reprezintă cetățenii din Ucraina, urmați de cei din Federația Rusă și Siria.

¹⁵ Legea nr. 677 din 23 noiembrie 2001, pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților. Disponibilă la adresa https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=61722&lang=ro

Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină*

	2021	2022	2023
3.7.1. Numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare), persoane	75	11 218	4 101
3.7.3. Raportul de feminitate în rândul solicitanților de azil, %	29,3	15,8	6,9
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, persoane	8**	62**	133**
3.7.5. Numărul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției internaționale, persoane	38	7 552	6 987
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol, unități	77	3 651	593
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid, persoane	56	41	11
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova, persoane	2	2	42
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol, %	100	4 742	616
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova (stoc la sfârșitul anului), persoane	173	188	206
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați, %	94,0	108,7	109,6

Sursa: IGM

Notă : *Inclusiv Regiunea Transnistreană

În perioada analizată au fost observate disparități semnificative de gen în rândul solicitanților de azil, majoritatea adresărilor parvenind din partea bărbaților, femeile deținând în anul 2023 o pondere de 6,4% (în anul 2022 – cca 20%).

În structura numărului solicitanților de azil la prima solicitare, după țările de origine în anul 2023 predominau cetățenii Ucrainei, constituind o pondere de 90,4% din total, urmați de cei ai Federației Ruse – 3,6%, și cu cca 1% cei din Siria (Tabelul 22).

Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane

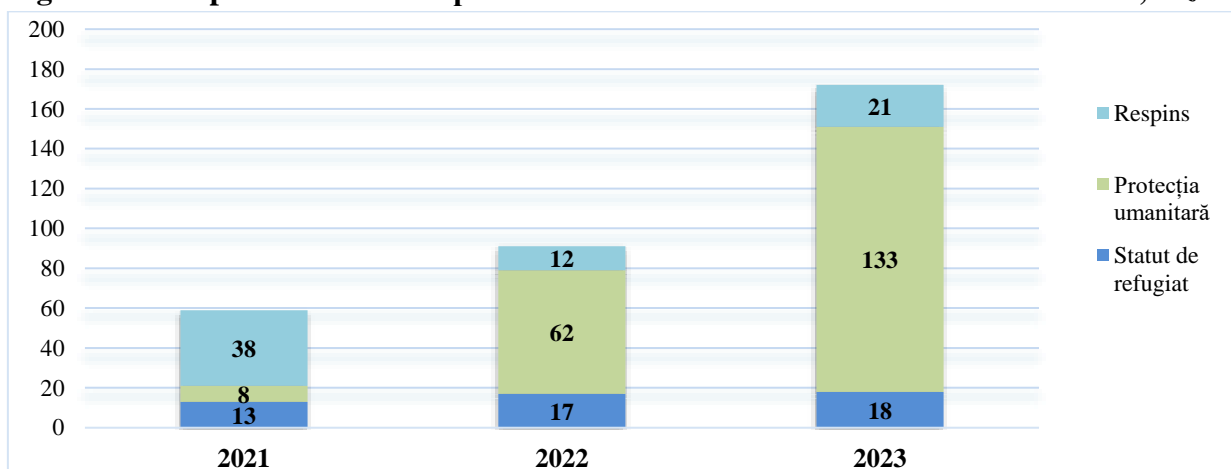
Țara de origine	2021	2022	2023
Total*	75	11 218	4 101
<i>inclusiv din :</i>			
Ucraina	3	9 928	3 708
Rusia	6	200	148
Siria	10	59	40
Azerbaidjan	3	109	30
Tadjikistan	0	23	23
Turcia	18	25	20
Belarus	1	16	12
Maroc	0	292	10
Nigeria	0	64	10
Uzbekistan	0	25	7
Georgia	6	25	7
India	2	36	7
Iran	0	20	6
Armenia	3	23	5
Israel	0	25	4
Camerun	0	9	4
Turkmenistan	0	10	2
Irak	2	9	2
Algeria	0	15	1
Burundi	0	14	1
Afganistan	2	12	1

Vietnam	0	109	0
Tunisia	0	61	0
Zimbabwe	0	11	0
Alte țări	19	98	53

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Analiza datelor privind numărul cererilor de azil și formă de protecție internațională acordată, atestă că pe parcursul anului 2023 în privința a 6 987 de străini a fost dispusă încetarea procedurii de azil, iar în privința a 21 de străini au fost emise decizii de respingere a cererii de azil. Statutul de refugiat a fost recunoscut la 18 străini, iar protecția umanitară a fost acordată pentru 133 de străini, cca de 2 ori mai multor străini în comparație cu anul 2022 (Figura 8).

Figura 8. Coraportul deciziilor aprobate în baza cererilor de azil în anii 2021- 2023, cazuri*

Sursa: IGM

Notă: *Inclusiv Regiunea Transnistreană

Distribuția numărului refuzurilor de acordare a protecției internaționale după țara de cetățenie a solicitanților de azil, relevă că cele mai multe decizii de refuz au fost emise în privința cetățenilor Federației Ruse, Republicii Belarus și Etiopiei. Refuzurile emise s-au bazat pe neîncadrarea motivelor expuse de solicitanții de azil în criteriile de acordarea protecției internaționale, de asemenea s-a ținut cont de situația din țările de origine a solicitantului de azil.

În Sistemul de azil al Republicii Moldova către finele anului 2023 erau înregistrate 1 156 persoane de cca 3.5 ori mai puțin, comparativ cu sfârșitul anului 2022 (4 071 persoane), din care: beneficiari de protecție umanitară - 357 persoane, refugiați - 206 persoane și solicitanți de azil – 593 persoane (Tabelul 23).

Din numărul total de 1 156 persoane:

Femei – 33,4%

Bărbați – 66,6%

Structura pe grupe de vârstă:

0-17 ani – 13,2%

18-59 ani – 77,5%

60 ani și peste – 9,3%

Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil, după tip, stoc la sfârșitul anului

Tipul	2021	2022	2023
Total*	437	4 071	1 156
<i>inclusiv:</i>			
Solicitanți de azil	77	3 651	593
Beneficiari de protecție umanitară	187	232	357
Refugiați	173	188	206

Sursa: IGM

Notă: * Inklusiv Regiunea Transnistreană

Relocarea

Agresiunea militară a Federației Ruse împotriva Ucrainei a dus la un aflux de milioane de persoane care caută refugiu în UE și în Republica Moldova. Un punct forte pentru gestionarea crizei refugiaților a servit relocarea. Începând cu 24.02.2022, în contextul afluxului străinilor în Republica Moldova, și-au manifestat intenția de-a primi prin intermediul mecanismului de relocare persoane originare din Ucraina următoarele țări: Franța, Portugalia, Lituania, Austria, Germania, Grecia, Spania, Norvegia, Scoția etc. Mecanismul a fost implementat de comun și cu suportul OIM, UNHCR și misiunile diplomatice.

Ca urmare, în perioada 24.02.2022 - 31.12.2023, au fost relocați **2 788** străini originari din Ucraina, dintre care: 983 – în Germania, 580 – în Austria, 336 – în Norvegia, 249 – în Lituania, 225 – în Elveția, 162 – în Franța, 89 – în Spania, 57 – în Olanda, 47 – în Irlanda, 36 – în Letonia, 14 – în Italia, 3 – în Islanda, 3 – în Liechtenstein, 2 – în Portugalia și 2 – în Grecia.

Integrarea străinilor

Conform Legii nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, *integrarea* reprezintă procesul de participare activă a străinilor care au obținut protecție internațională, azil politic, sau un drept de ședere în Republica Moldova la viața economică, socială și culturală a societății moldovenești, prin care ei sunt împuterniciți să contribuie și să-și valorifice întreg potențialul ca membri ai acestei societăți, să-și realizeze drepturile și să-și îndeplinească obligațiile fără discriminare sau excluziune socială pentru propriul lor beneficiu și pentru beneficiul statului. Procesul de integrare este cuprinzător și participativ și presupune implicarea atât a străinului, cât și a autorităților publice responsabile.

Activitățile solicitate sunt: cursuri de studiere a limbii de stat și participarea la sesiuni de acomodare socioculturală, acces la piața forței de muncă, acces la serviciile medicale, cazarea în Centrul de cazare, după caz, acces la educație, consilierea privind obținerea cetățeniei Republicii Moldova.

Pe parcursul anului 2023 de către Centrele de integrare ale Inspectoratului General pentru Migrație, în măsuri de integrare au fost incluse 89 persoane (dintre care 16 minori) din Federația Rusă, Ucraina, Turcia, Italia, Siria, Kârgâzstan, Liban etc.

Cu referire la consultările oferite străinilor pe linia de integrare pe parcursul anului 2023 au fost oferite circa 7 000 de consultări unice prin intermediul Centrelor de integrare Chișinău (inclusiv Centrul de Apel în perioada de serviciu programat).

Domeniile vizate: studierea limbii române, obținerea cetățeniei Republicii Moldova, angajarea în câmpul muncii, cazarea în Centrul de cazare, consiliere socială, accesul la serviciile medicale, acordarea ajutorului bănesc, iar în contextul conflictului armat în special: accesul la procedura de azil, refuzul și încetarea procedurii de azil, statutul juridic al persoanelor, modalitățile de legalizare a șederii pe teritoriul Republicii Moldova, verificarea legalității trecerii frontierei de stat și tranzitarea acesteia, ghidarea persoanelor în obținerea asistenței financiare unice inclusiv a cetățenilor Republicii Moldova.

Republica Moldova continuă să acorde protecție și suport persoanelor care provin din zonele de conflict, atât întru executarea angajamentelor asumate prin tratate internaționale, cât și întru oferirea siguranței zilei de mâine pentru cei care au fost nevoiți să-și părăsească țara de origine.

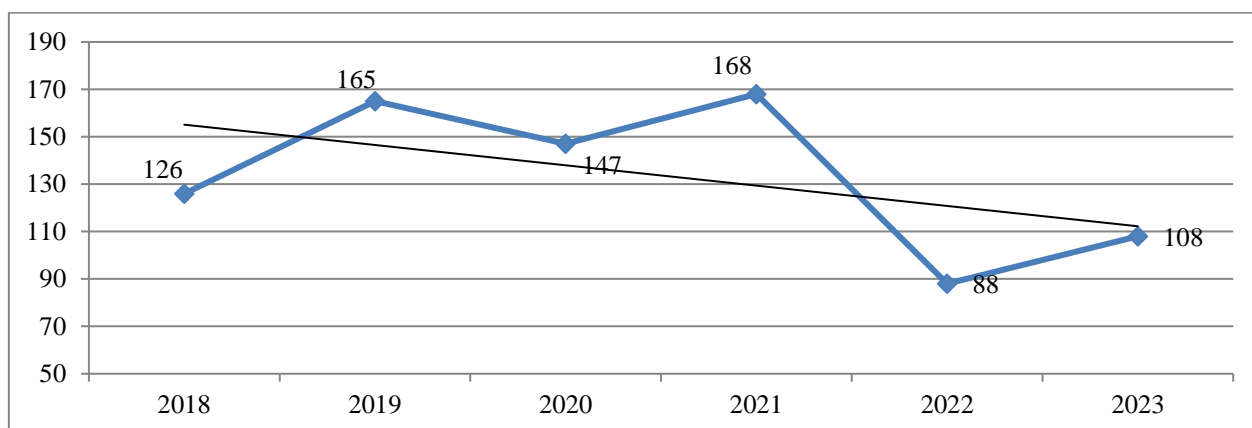
În subordinea Inspectoratului General pentru Migrație există o structură specializată, Centrul de cazare, destinat cazării temporare a solicitanților de azil și beneficiarilor de protecție internațională. Centrul asigură recepția și cazarea în conformitate cu cadrul normativ. În limitele fondurilor disponibile din partea statului sunt oferite condiții minime de cazare, care presupun: loc de dormit, lenjerie de pat, veselă de primă necesitate, ce corespund condițiilor sanitare și de igienă. În Centru pot fi desfășurate activități cultural-educative, sportive, recreative și de creație, precum și oferite servicii juridice, sociale, psihologice prin intermediul centrelor de creație care activează în Centru.

Cu suportul partenerilor de implementare, în limita fondurilor disponibile, persoanele cazate în Centru au beneficiat de asistență sub diferite forme. Partenerii de implementare al IGM al MAI sunt: Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR), Misiunea Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), Centrul de drept al avocaților (CDA), Centrul de caritate pentru refugiați și alți parteneri.

De menționat că pe parcursul anului 2023 au fost cazate 248 persoane, înregistrate în sistemul de azil al Republicii Moldova.

Apatrizii. Potrivit datelor din Registrul de stat al populației, la sfârșitul anului 2023 în Republica Moldova cu statut de apatrid se aflau 1 595 persoane documentate, cu 56 persoane mai puțin decât în anul 2022 (1 651). Proporția apatrizilor în rândul străinilor în anul 2023 a constituit 6,7%, în descreștere cu 0,6 p.p. comparativ cu anul 2022. De menționat, că la finele anului 2023 numărul celor cu statut juridic nedeterminat a fost de 179 persoane, proporția acestora în rândul străinilor fiind de 0,8%.

Figura 9. Numărul cererilor de recunoaștere a statutului de apatrid depuse pe teritoriul Republicii Moldova, persoane

Rata recunoașterii statutului de apatrid raportată la numărul cererilor depuse pe parcursul anului 2023 constituie – 10 %. Totodată, pe parcursul anului 2023 au fost efectuate 105 interviuri cu solicitanții statutului de apatrid.

Procedura de recunoaștere a statutului de apatrid în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu¹⁶, precum și a legislației naționale care derivă de la acestea¹⁷. De menționat, că legislația acordă accesul la procedură oricărei persoane de pe teritoriul țării indiferent de statutul sau reședința pe care o are în Republica Moldova.

Combaterea șederii ilegale a străinilor

Șederea străinilor pe teritoriul RM este un drept, prevăzut de Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Încălcarea prevederilor legii atrage atât răspundere contravențională, penală, cât și aplicarea măsurilor administrative, ex.: revocarea dreptului de ședere, plasarea în custodie publică, aplicarea măsurilor de returnare, stabilirea interdicțiilor de intrare în țară și altele. Principalii indicatori care vizează combaterea șederii ilegale a străinilor variază de la an la an. În anul 2023 au fost emise 381 decizii de returnare a străinilor (în anul 2022 – 430 decizii), 133 de străini au fost luați în custodie publică, numărul acestora fiind în creștere de cca 40% față de anul 2022 (78 persoane), iar 69 străini originari din cca 10 state, au fost declarați indezirabili pe teritoriul RM (în anul 2022 – 31 persoane) (Tabelul 24).

Tabelul 24. Principalii indicatori vizând combaterea șederii ilegale a străinilor, în persoane

Indicatorul	2021	2022	2023
3.8.6. Returnarea străinilor	347	430	381
3.8.7. Declarați indezirabili	25	31	69
3.8.8. Custodie publică	73	78	133

Sursa: IGM

¹⁶ Republica Moldova în decembrie 2011 a ratificat cele două Convenții ONU din 1954 și 1961 privind statutul apatrizilor și privind reducerea cazurilor de apatridie, Legea Nr. 275 din 27 decembrie 2011. Disponibilă la adresa : https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=2470&lang=ro

¹⁷ Legea Nr. 252 din 08 decembrie 2011. Disponibilă la adresa: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=3486&lang=ro

Pe parcursul anului 2023 de către angajații IGM și IGPF au fost încheiate 4 017 procese-verbale contravenționale, în privința străinilor care au încălcat regimul de ședere. Din numărul total al contravențiilor documentate, partea considerabilă (94%) revine încălcărilor regulilor de ședere de către străini și cca 6% revine contravențiilor ce țin de munca nedeclarată a străinilor (Tabelul 25).

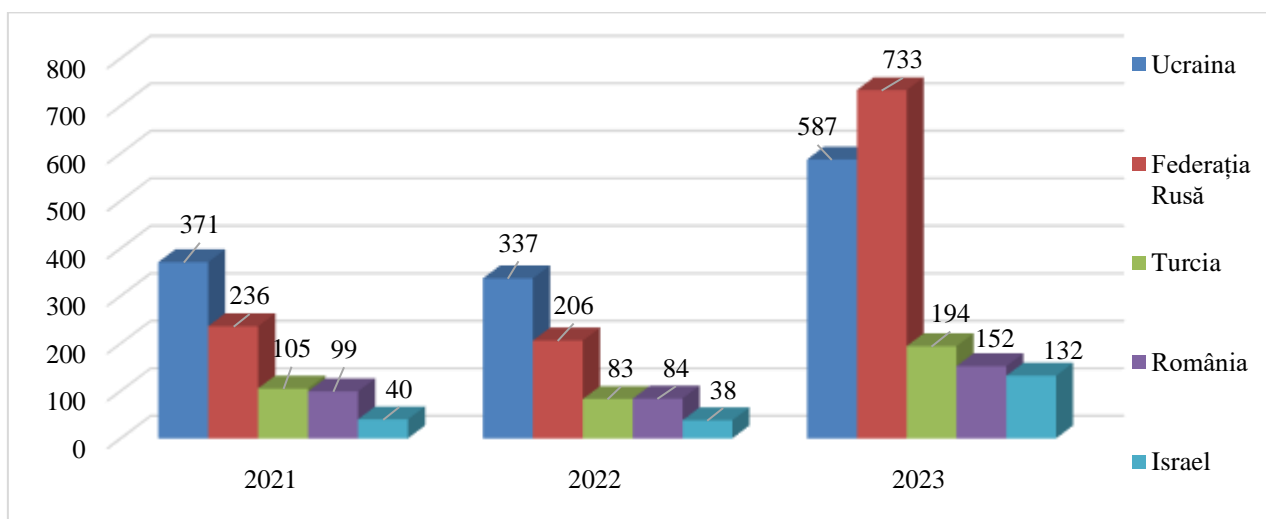
Tabelul 25. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip

Tipul încălcări	2021	2022	2023
3.8.1. Total	3 201	4 208	4 017
<i>inclusiv :</i>			
Ședere ilegală	2 906	3 925	3 775
Muncă nedeclarată	295	283	242
Alte cazuri	0	0	

Sursa: IGM și IGPF/ MAI

În raport cu țara de cetățenie cele mai multe încălcări au fost comise de persoanele din Ucraina și Federația Rusă, urmate de cei din Turcia, România și Israel (Figura 10).

Figura 10. Ponderea proceselor – verbale întocmite în privința străinilor pentru încălcarea regulilor de ședere și plasare în câmpul muncii, după țara de origine. Top 5 țări*

Sursa: IGM

* Fără datele IGPF

II. IMPACTUL MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE

Fenomenul migrației internaționale, în special a migrației forței de muncă din Republica Moldova are un impact dublu asupra populației: pe de o parte efectele pozitive socio-economice determinate de remitențe și experiența pe care o capătă în străinătate în diferite domenii, iar pe de altă parte cele de ordin socio-demografic negative, care duc la deteriorarea profundă a structurii capitalului uman al țării.

Numărul preliminar al populației cu reședința obișnuită în Republica Moldova, la 1 ianuarie 2023, a constituit 2,49 milioane persoane, în scădere cu cca 72,7 mii persoane (sau cu 2,8% față de începutul anului precedent), ceea ce confirmă o tendință clară de micșorare a efectivului populației (Tabelul 26).

Tabelul 26. Indicatori demografici generali

	2021	2022	2023
1.1.1. Numărul populației cu reședință obișnuită la sfârșitul anului, persoane	2 626,6	2 565,0	2 492,3
1.1.2. Rata de creștere a populației, %	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Rata de natalitate, %	11,3	10,7	9,8
1.1.4. Rata de mortalitate, %	17,5	14,3	13,7
1.1.5. Sporul natural, %	-6,2	-3,6	-3,9
1.1.6. Rata brută de imigrare, %	25,3	70,3	...
1.1.7. Rata brută de emigrare, %	28,0	95,5	...
1.1.8. Rata netă a migrației, p.p.	-2,7	-25,2	...
Rata nupțialității, ‰	7,8	7,2	6,4
Rata divorțialității, ‰	3,8	3,8	3,9
<i>Coefficientul îmbătrânirii populației, total la începutul anului</i>	22,4	23,0	24,1
Bărbați	18,8	19,4	20,4
Femei	25,6	26,3	27,3
<i>Speranța de viață la naștere, ani – total</i>	69,0	71,4	71,9
<i>din care pentru:</i>			
Bărbați	65,1	67,1	67,5
Femei	72,9	75,7	76,4

Sursa: BNS (Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender)
... - lipsă date

Prevalența emigrației asupra imigrației are un impact imediat asupra numărului populației și influențează la descreșterea continuă a acesteia, iar plecarea la muncă peste hotare a femeilor în vârstă fertilă duce la deteriorarea indicatorilor demografici principali în timp, ca rezultat reducerea natalității și fertilității.

În perioada analizată rata natalității s-a micșorat de la 11,3 născuți-vii la 1 000 locuitori în anul 2021, până la 9,8 născuți-vii la 1 000 locuitori, în anul 2023 (date recalculat în baza populației cu reședință obișnuită)¹⁸ (Tabelul 26).

¹⁸ Reședință obișnuită, este definită ca locul în care persoana își petrece, în mod obișnuit, timpul de odihnă zilnică, indiferent de absențele temporare în scopul odihnei, al concediului/vacanței, al vizitelor la rude și prieteni, al afacerilor, al tratamentului medical sau pelerinajelor religioase etc.), conform Recomandărilor ONU privind statistica migrației internaționale, 1998, și Regulamentul (UE) nr. 1260/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 noiembrie 2013 privind statisticile demografice europene.

În ultimii ani se observă o continuă scădere a numărului căsătoriilor înregistrate. În anul 2023, s-au înregistrat 15,7 mii căsătorii, acestea fiind în descreștere cu 13,5% comparativ cu anul 2022. Emigrarea unuia dintre soți conduce și la destrămarea definitivă a relațiilor familiale, drept rezultat fiind numărul mare al căsătoriilor desfăcute. În anul 2023 s-au înregistrat 9,7 mii, numărul acestora fiind în creștere cu 1,1% comparativ cu anul 2022, iar rata divorțialității a constituit 3,9 divorțuri la 1 000 de locuitori. (Tabelul 26).

Migrația internațională și evoluția demografică

Componenta demografică. Migrația amplifică procesul de îmbătrânire a populației țării, deoarece în migrație preponderent participă persoanele tinere, în vârstă aptă de muncă. De menționat că în anul 2023 coeficientul îmbătrânirii a atins valoarea de 24,1 persoane în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori, depășind de 1,5 ori valoarea critică de 16, ceea ce constată o stare deosebit de avansată a fenomenului de îmbătrânire a populației. Pentru femei acest indicator este și mai înalt, constituind 27,3 persoane în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori (Tabelul 26).

Concomitent, în perioada analizată se menține tendința de scădere continuă a numărului populației și deteriorarea structurii pe vârste a acesteia. A crescut raportul de dependență demografică (definiția națională)¹⁹ de la 68,1% în anul 2021 până la 69,8% în anul 2023 (Tabelul 27). Creșterea acestui raport indică o creștere a numărului celor care nu lucrează, comparativ cu cei care lucrează activ, ceea ce poate duce la următoarele efecte: presiune asupra sistemului de pensii și asistență socială, scăderea forțată a resurselor economice, provocări în educație și sănătate și migrarea forțată.

Tabelul 27. Componenta demografică a populației cu reședință obișnuită,%

	2021	2022	2023
1.2.1. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani	18,3	18,3	17,9
1.2.2. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste	14,8	15,3	16,3
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	68,1	69,7	69,8
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)	49,6	50,6	52,0
1.2.4. Raportul de vârstă înaintată	15,8	15,5	15,0
1.2.5. Proporția bărbaților în vârstă de 65 de ani și peste	11,8	12,2	13,0
1.2.6. Proporția femeilor în vârstă de 65 de ani și peste	17,6	18,1	19,1
1.2.7. Raportul de feminitate pentru cei în vârstă de 65 de ani și peste	164,0	165,0	165,2
1.4.1.1. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	59,5	58,9	58,9
1.4.1.2. Proporția populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	66,9	66,4	65,8
1.4.2.1. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția națională)	98,7	96,7	95,8

¹⁹ Raportul de dependență demografică (definiția internațională) a constituit 52% în 2023, majorând-se cu 2,4 p.p. față de anul 2021 (Tabelul 27). Vârstă de muncă în țările Uniunii Europene conform metodologiei EUROSTAT, este considerată 15-64 ani.

	2021	2022	2023
1.4.2.2. Rata de creștere a populației în vârstă aptă de muncă (definiția internațională)	99,0	97,0	96,3
1.4.3. Indicele presiunii demografice de muncă	85,1	87,3	87,1
1.4.4. Indicele structurii de vârstă pentru populația aptă de muncă	102,9	105,9	110,0
1.4.5. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 15-39 ani	98,5	99,6	102
1.4.6. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 40-64 ani	111,1	111,5	113

Sursa: BNS

Numărul populației în vârstă aptă de muncă a scăzut de la 1 563,0 mii persoane în anul 2021 până la 1 429,9 mii persoane în anul 2023, de asemenea se constată o tendință de descreștere la numărul populației peste vârstă aptă de muncă de la 553,2 mii persoane în anul 2021 până la 547,7 mii persoane în anul 2023. Totodată, analiza datelor denotă descreșterea populației sub vârstă aptă de muncă.

Tabelul 28. Numărul populației cu reședință obișnuită pe sexe și grupe de vârstă, la începutul anului, persoane

Grupa de vârstă, ani	2021			2023		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
1.2.8. Total	2626588	1253166	1373422	2492278	1172642	1319636
0-4	157782	81521	76261	132961	68711	64250
5-9	167122	85895	81227	161738	83326	78412
10-14	156580	80500	76080	152177	78002	74175
15-19	136437	70041	66396	134109	68514	65595
20-24	136485	69664	66821	111551	55409	56142
25-29	176554	88068	88486	144973	70832	74141
30-34	213973	107478	106495	186650	90779	95871
35-39	202055	100869	101186	203639	100050	103589
40-44	176594	87146	89448	175846	85341	90505
45-49	170453	83294	87159	163636	79036	84600
50-54	163083	78950	84133	159349	76535	82814
55-59	182398	84718	97680	165656	76796	88860
60-64	198151	87729	110422	194732	86512	108220
65-69	161417	66564	94853	163318	67081	96237
70-74	111352	42848	68504	132973	50749	82224
75-79	54810	19094	35716	48365	16734	31631
80-84	39569	12232	27337	39841	12295	27546
85 și peste	21773	6555	15218	20764	5940	14824
<i>din total populație:</i>						
persoane sub VAM (0 -15 ani)	510396	262677	247719	476 683	245 440	231 243
persoane în VAM (16-57/62 ani)	1563039	810979	752060	1 429 954	740 170	689 784
persoane peste VAM (58/63 ani și peste)	553153	179510	373643	585 641	187 032	398 609

Sursa: BNS

Scăderea natalității și reducerea numărului și a părții copiilor în populație, duc la îmbătrânirea demografică. Acest fapt are efectele sale cât în domeniul social și medical atât și cel economic al țării. Astfel, indispensabil este necesară soluționarea cât mai urgentă a

acestor tendințe, prin măsurile de politică demografică, inclusiv prin proiectele de stimulare a natalității prin diferite programe (vouchere pentru grădinițe, ajutoare bănești pentru familiile cu mulți copii, facilități fiscale pentru angajatori, mai multe grădinițe și creșe etc.).

Migrația reprezintă un factor important în evoluția proceselor demografice, având atât un impact direct, imediat, cât și unul indirect, în timp. Evoluțiile demografice și modificările structurale ale populației din Republica Moldova din ultimii ani atestă o situație dificilă, care va avea un impact negativ asupra formării potențialului uman.

Migrația internațională și dezvoltarea economică

Context macroeconomic. Migrația are un rol important nu numai în termeni demografici dar și economici.

Volumul remiterilor personale de peste hotare încasate de rezidenți are o influență semnificativă asupra principalilor indicatori macroeconomici. Astfel, în anul 2023 conform datelor BNM, remiterile personale²⁰ încasate de rezidenți au constituit 1 946,3 milioane USD, în scădere cu 40,6 milioane USD față de anul 2022. (Tabelul 29).

Tabelul 29. Remiterile personale încasate de rezidenți

	2021	2022	2023
1.7.1. Remiterile personale*, încasate de rezidenți (mil USD) – total	2 059,3	1 986,9	1 946,3
1.7.2. Rata de creștere a remiterilor personale, încasate de rezidenți %	113,8	96,5	98,0

Sursa : BNM²¹

*Notă: Remiteri personale calculate conform metodologiei MBP6

Remarcă: Persoanele fizice care transferă și primesc banii prin SRB pot avea cetățenia oricăror state. Proveniență și destinația banilor transferați poate fi diferită. Datele includ decontările cu băncile din Republica Moldova, fără băncile din raioanele din partea stânga a Nistrului. Începând cu anul 2015 structura valutară a transferurilor prin SRB eliberate persoanelor fizice este prezentată în bază

Creșterea Produsului Intern Brut în ultimii ani în mare parte se atribuie parcursului european al țării și a constituit în anul 2023, prețuri curente de piață, 300 421 mil. lei, față de 242 079 mil. lei în anul 2021. Valoarea nominală a PIB pe cap de locuitor în perioada analizată a crescut continuu, de la 93,3 mii lei până la 122,2 mii lei (Tabelul 30). Ponderea remiterilor personale în PIB, în anul 2023 a înregistrat o scădere nesemnificativă.

²⁰ Remiterile personale sunt un indicator suplimentar balanței de plăți, ce include remunerarea netă pentru muncă, transferurile personale și transferurile de capital între gospodăriile casnice (conform recomandărilor metodologice ale Fondului Monetar Internațional din manualul „Balanța de plăți și poziția investițională internațională”, ediția a VI-a (2009) și din ghidul „Tranzacții internaționale cu remiteri – ghid pentru compilatori și utilizatorii” (2009).

²¹ <https://bnm.md/bdi/pages/reports/dbp/DBP17.xhtml?id=0&lang=ro>

Tabelul 30. Indicatori economici globali

	2021	2022	2023**
1.6.1. PIB*, prețuri curente, mil. lei	242 079,0	274 078,6	300 421,3
1.6.2. Rata de creștere a PIB, %	121,2	95,4	100,7
1.6.3. PIB pe locuitor, prețuri curente, lei	93,3	108,1	122,2
1.6.4. Rata de creștere a PIB-ului pe locuitor, %	123,1	115,8	113,0
1.6.7. Indicele dezvoltării umane (Raportul anual - Dezvoltarea Umană, UNDP)	0,6	0,763 ²²	...

Sursa: BNS, UNDP

Notă: *PIB: calculat conform metodologiei SCN- 2008;

**date semi definitive;

Notă:... – Lipsa de date

În cadrul Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+2”, scopul căruia este mobilizarea resurselor umane și financiare ale migranților în vederea dezvoltării economice durabile a țării, în anul 2023 au fost evaluate 133 aplicații, dintre care au fost aprobate 97 proiecte investiționale, pentru 73 companii care au obținut suport financiar nerambursabil în sumă de 16,64 mil. lei. Din numărul total al aplicațiilor, 24 companii au primit finanțare pentru extinderea activității, în sumă cumulativă de 10,37 mil. lei. Suma totală a granturilor aprobate spre finanțare este de 27,01 mil. lei, ceea ce va contribui la atragerea a circa 64,61 mil. lei investiții în economie²³.

De menționat că suportul financiar a fost preconizat inclusiv și pentru crearea și menținerea locurilor de muncă, astfel au fost create locuri de muncă către lucrătorii migranți reîntorși sau rudele de gradul I ale acestora.

Totodată Instituția Publică Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenorialului (ODA) în ultimii ani promovează și implementează și alte programe de suport care încurajează lansarea/dezvoltarea afacerilor de către imigranți (ex. Programul Femei în Afaceri, Start pentru Tineri, Programul Gestiunea Eficientă a Afacerii, etc.)

În anul 2018 a fost inițiat Programul Diaspora Acasă Reușește pentru anii 2019-2025, obiectivul căruia este mobilizarea potențialului uman și financiar din diasporă pentru dezvoltarea socioeconomică locală a țării. Domeniile proiectelor implementate sunt: apă și sanitație, infrastructură de recreere și sport, infrastructura rutieră și pietonală, iluminat stradal, protecție socială și protecția mediului.

În cadrul Programului Diaspora Acasă Reușește „DAR 1+3”, obiectivul căruia este mobilizarea potențialului uman și financiar din diasporă pentru dezvoltarea socioeconomică locală a țării, în anul 2023 Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei/GIZ a finanțat 10 primării pentru proiectele în domeniul eficienței energetice (inclusiv instalarea sistemelor de producere și furnizare a energiei electrice). Suma contribuției financiare fiind de 1250374 lei²⁴.

²² Human Development Report 2023-24. Breaking the gridlock: Reimagining cooperation in a polarized world <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24>

²³ Raport la Planul de activitate al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării pentru anul 2023 <https://mded.gov.md/wp-content/uploads/2024/02/Raport-ANUAL-2023.pdf>

²⁴ Raportul de activitate al Biroului relații cu diaspora pentru anul 2023 https://brd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_anual_brd_2023.pdf

Cum demonstrează experiența internațională, remitențele colective reprezintă un instrument-cheie eventual pentru dezvoltarea locală. Astfel de programe au un potențial semnificativ pentru a susține prestația serviciilor publice calitative atât migranților, cât și persoanelor fără experiența migrațională.

Diaspora Engagement Hub (DEH), este un program guvernamental de granturi tematice destinat cetățenilor originari din Republica Moldova aflați peste hotare, implementat de către Cancelaria de stat prin intermediul BRD în cadrul proiectului „Consolidarea cadrului instituțional al Republicii Moldova în domeniul migrației și dezvoltării. Programul a fost finanțat din anul 2016, de către Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare, iar începând cu anul 2020 sunt planificate resurse financiare inclusiv din bugetul de stat.

Până la finele anului 2023 au fost implementate 22 proiecte în cadrul Programului Diaspora Engajement HUB (DEH):

- la subprogramul destinat tinerilor din diasporă implementate - 3 proiecte în valoare de 150 mii lei (50 mii lei per proiect);
- la subprogramul reîntoarcerea profesională a diasporei implementate - 2 proiecte în valoare de 80 mii lei (40 mii lei per grant);
- proiecte inovative ale diasporei - 3 proiecte în sumă de 150.0 mii lei (50 mii lei per grant);
- programul de susținere a activităților culturale și educaționale în diasporă – 14 proiecte în sumă de 1 399 mii lei (100 mii lei per grant) ²⁵.

Gospodăriile casnice și remitențele. O sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populația Republicii Moldova o reprezintă remitențele. Datele Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) demonstrează că transferurile bănești din afara țării rămân a fi o sursă semnificativă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, în anul 2023 acestea au reprezentat 11,1% în veniturile totale sau cu 1,0 punct procentual mai puțin comparativ cu anul 2022²⁶.

În funcție de mediul de reședință, se constată că veniturile populației din mediul urban au constituit în medie 6 228,5 lei, fiind cu 37 % mai mari, comparativ cu veniturile populației din mediul rural (3928,7) (Tabelul 32).

Tabelul 31. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice. Veniturile disponibile medii lunare pe o persoana după sursa de venit în anii 2022-2023*

	2021			2023		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Venituri disponibile în lei, total	4252,6	5355,3	3528,4	4915,6	6228,5	3928,7
din care:						
Remitențe în procente	12,1	10,4	13,7	11,1	9,8	12,6

Sursa: BNS

*Notă: La baza estimării indicatorilor a fost utilizat numărul populației cu reședința obișnuită. Reședința obișnuită este definită ca locul în care persoana a trăit preponderent în ultimele 12 luni indiferent de absențele temporare (în scopul

²⁵ Raportul de activitate al Biroului relații cu diaspora pentru anul 2023

https://brd.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_anual_brd_2023.pdf

²⁶ https://statistica.gov.md/ro/veniturile-si-cheltuielile-populatiei-in-anul-2023-9442_61079.html

recreării, vacanței, vizitelor la rude și prieteni, afacerilor, tratamentului medical, pelerinajelor religioase etc.) Informația este prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender

Tabelul 32. Dinamica indicatorilor sărăciei în anii 2022 -2023

	2022			2023		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Rata sărăciei absolute	31,1	17,1	40,3	31,6	17,7	42,0
Profunzimea sărăciei absolute	4,7	2,4	6,2	4,9	2,4	6,7
Severitatea sărăciei absolute	1,3	0,7	1,7	1,4	0,6	2,0
1.6.5.2. Ponderea populației sub pragul sărăciei relative	20,1	8,0	28,1	20,7	9,6	29,1

Sursa: BNS

În perioada anilor 2021–2023, indicatorii care reflectă piața forței de muncă din Moldova denotă că numărul populației economic active²⁷ a crescut nesemnificativ, constituind 929,5 mii persoane în anul 2023, fiind în creștere cu 39,5 mii față de anul 2022, iar față de anul 2021 creșterea a constituit 57,9 mii. Rata de activitate a constituit 45,1 % în anul 2023, în creștere cu 3,3 p.p. în raport cu anul 2022 (Tabelul 33, Tabelul 34).

Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (proporția persoanelor ocupate în vârstă de 15 ani și peste, față de populația totală din aceeași grupă de vârstă) a fost de 43,1%, fiind în creștere față de nivelul anului precedent (40,5% în anul 2022). Rata de ocupare a bărbaților (47,1%) a fost mai înaltă în comparație cu cea a femeilor (39,7%) și în mediul urban rata de ocupare a fost (47,4%) mai mare față de mediul rural (39,9%)²⁸.

Tabelul 32. Populația economic activă*

	2021	2022	2023
Populația economic activă, mii persoane	871,6	890,0	929,5
Rata de creștere a populației economic active, %	100,5	102,1	104,4
Rata de activitate, %	41,1	41,8	45,1
Populația ocupată, mii persoane	843,4	862,3	886,9
Rata de creștere a populației ocupate, %	101,1	102,2	102,9
Șomeri (BIM), mii persoane	28,2	27,7	42,6
Rata de creștere a șomerilor, %	85,2	98,2	153,8

Sursa: BNS/AFM

*Notă: La estimarea rezultatelor cercetării s-a utilizat numărul populației cu reședință obișnuită. Informație prezentată fără datele raioanelor din partea stângă a Nistrului și mun. Bender.

În anul 2019 au fost implementat noul plan de sondaj și revizuită definiția ocupării. Detalii: BNS,

[Metodologia Anchetei forței de muncă.](#)

²⁷ Populația economic activă include persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii.

²⁸ https://statistica.gov.md/ro/forta-de-munca-ocuparea-si-somajul-in-anul-2023-9430_61083.html

Tabelul 33. Indicatorii Forței de muncă, %

	2021	2022	2023
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)*	52,7	53,5	58,0
1.5.1.2. Rata de participare la forța de muncă a populației de 15-64 ani (definiția internațională)	49,1	49,9	54,4
1.5.2.1. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (definiția națională)	39,8	40,5	43,1
1.5.2.2. Rata de ocupare a populației de 15-64 ani (definiția internațională)	47,5	48,4	51,8
1.5.3. Rata șomajului	3,2	3,1	4,6
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani)	9,2	10,7	11,5
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	2,5	2,6	4,2
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj (p.p)	-1,3	- 0,9	-0,8

Sursa: BNS

*Notă: Populația în vârstă de muncă conform legislației naționale: în anul 2021 (16-62 ani pentru bărbați și 16-58 ani pentru femei), 2022 (16-62/59 ani), 2023 (16-62/60 ani)

Migrația internațională și dezvoltarea socială

Potrivit HG nr.725/2017 cu privire la aprobarea Mecanismului de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării (DMD), Guvernul și-a asumat angajamentul de a extinde abordarea integrată a domeniului dat la nivel local. Astfel, abordarea integrată a domeniului DMD constituie un mecanism de comunicare și coordonare a tuturor părților implicate (autorități publice centrale și locale, societate civilă, mediu academic și privat, organizațiile internaționale, etc.) în vederea realizării obiectivelor strategice ale politicii de stat în domeniul DMD. A fost instituit Comitetul Interministerial DMD și au fost desemnate persoane responsabile din cadrul APC la nivel decizional și tehnic.

Prin aprobarea Strategiei naționale „Diaspora-2025”, Guvernul recunoaște importanța diasporei și își asumă rolul de promotor și apărător al drepturilor fiecărui cetățean, indiferent de locul său de reședință, precum și de facilitator al mobilizării diasporei. Includerea domeniilor diaspora, migrație și dezvoltare în politicile naționale este un proces complex, care implică ministere, autorități publice centrale și instituții. Întrucât diaspora constituie un factor catalizator al dezvoltării țării, Strategia națională „Diaspora-2025” se axează pe dezvoltarea relațiilor cu membrii diasporei, pe promovarea și respectarea drepturilor tuturor cetățenilor țării, indiferent de locul aflării acestora²⁹.

Prin implementarea acestor acțiuni privind susținerea reintegrării cetățenilor reîntorși de peste hotare, această categorie de cetățeni poate beneficia de informații privind posibilitățile de angajare și oferire a unui suport susținut la reintegrare, vor fi identificate necesitățile de instruire și recalificare pentru a obține o profesie solicitată pe piața muncii interne.

²⁹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=91207&lang=ro

Totodată, în anul 2023 prin HG nr. 1032/2023³⁰ a fost aprobat Programului național „*Diaspora*” pentru anii 2024-2028. Programul prevede crearea unei unități de suport pentru cetățenii Republicii Moldova la revenirea în țară și stimularea implicării diasporei în diferite domenii. De asemenea, urmează a fi dezvoltat un mecanism de revenire și angajare a absolvenților și studenților moldoveni din universitățile străine.

Până în anul 2028, Guvernul își propune să îmbunătățească calitatea proiectelor și inițiativelor din țară prin valorificarea expertizei și cunoștințelor cetățenilor noștri din diasporă, fapt care va conduce la creșterea competitivității și inovației în diferite sectoare.

Numărul cetățenilor moldoveni reîntorși în anul 2023, înregistrați cu statut de șomer la ANOFM a constituit 673 persoane (cca 1,1% din totalul șomerilor înregistrați 62 792). Distribuția celor reîntorși, care s-au adresat la ANOFM, după vârstă denotă că 51% reprezentau persoanele cu vârsta de 35-49 ani, iar după nivelul de instruire, mai mult de jumătate cca 68% din totalul persoanelor înregistrate au studii medii (nici o calificare/profesie). În anul 2023, analogic anilor anteriori, ponderea cea mai mare din totalul cetățenilor reîntorși o reprezentau persoanele din mediul rural, aceștia constituind 65,9% (444 persoane). Cei mai mulți cetățeni ai RM reîntorși de peste hotare și înregistrați cu statut de șomer au fost persoanele revenite din Germania -19,6%, Federația Rusă – 19,5% și Italia cu 13,2%, urmați de cei din Polonia cu 8,6% și Franța – 8,3%³¹.

Migrația populației peste hotare în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit pe de o parte reduce sărăcia, în special în familiile cu copii, însă și generează efectele sociale puternice asupra copiilor. Conform Raportului Analitic „Analiza sărăciei monetare și a bunăstării gospodăriilor cu copii în anul 2022” realizat de BNS în comun cu UNICEF Moldova³², plecarea părinților peste hotare are un impact major asupra situației materiale a copiilor. În familiile unde cel puțin un părinte este plecat peste hotare situația materială a copiilor este mai bună, decât în familiile fără părinți plecați.

Totodată, conform acestui Raport în anul 2022 nivelul sărăciei copiilor cu cel puțin un părinte plecat peste hotare a fost cu 4 puncte procentuale mai mic decât în cazul copiilor cu părinți prezenți în gospodărie (29,1%). Concomitent, față de anul 2021 rata sărăciei copiilor fără părinți plecați peste hotare s-a majorat cu 3,9 puncte procentuale, comparativ cu 4,9 puncte procentuale pentru copiii cu părinți plecați peste hotare³³.

În anul 2023 numărul copiilor lăsați în țară fără grija părintească, în rezultatul plecării părinților peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform informației Ministerului Educației și Cercetării a fost de 23,3 mii, din care circa 3,3 mii copii aveau ambii părinți plecați peste hotare și 20 mii copii un părinte plecat peste hotare (Tabelul 35).

³⁰ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=141755&lang=ro

³¹ Raport de activitate al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă pentru anul 2023. <https://www.anofm.md/ro/node/74>

³² Raportul Analitic „Analiza sărăciei monetare și a bunăstării gospodăriilor cu copii în anul 2022”. <https://moldova.un.org/sites/default/files/2024-01/Analiza%20saraciei%20copiilor%202022.pdf>

³³ Raportul Analitic „Analiza sărăciei monetare și a bunăstării gospodăriilor cu copii în anul 2022”.

Tabelul 35. Numărul de copii lăsați în RM de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform estimărilor Ministerului Educației și Cercetării

	2021	2022	2023
Total copii	20 713*	21 506	23 369
<i>inclusiv cu:</i>			
2.2.6. Un părinte plecat	17 711	18 618	20 016
2.2.7. Ambii părinți plecați	3 002	2 888	3 353

Nota: Indicatori sunt extrași din baza datelor din SIME (Sistemul Informațional de Management în Educație. În conformitate cu HG nr. 601/2020, instituțiile de învățământ sunt responsabile de introducerea și/sau actualizarea datelor în SIME

De menționat că datele Ministerului Educației și Cercetării diferă de cele ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Conform datelor MMPS la sfârșitul anului 2023 numărul total de copii luați în evidență ai căror unicul părinte/ambii părinți se află temporar peste hotare a constituit 29 465 copii (Tabelul 36). Datele Ministerului Muncii și Protecției Sociale sunt colectate de la structurile teritoriale de asistență socială conform art. 13 ai Legii nr. 140/2013 cu privire la protecția specială a copiilor aflați în situație de risc în baza Formularului statistic de raportare nr. 103, subcapitolul 1.2.

Tabelul 36. Numărul de copii lăsați în RM de părinți, care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Muncii și Protecției Sociale *

	2021	2022	2023
Total copii, cu unicul părinte sau ambii părinți plecați peste hotare la muncă, stoc la sfârșitul anului	28 015	28 570	29 465

Notă: * Date oferite de către structurile teritoriale de asistență socială

De menționat că în cazul copiilor separați de părinți din cauza aflării temporare a părinților/unicului părinte, pentru o perioadă mai mare de 2 luni în altă localitate din țară, sau peste hotare se instituie custodia, în scopul creșterii, îngrijirii și educației adecvate a copilului. Astfel, pe parcursul anului 2023 a fost instituită custodia pentru 7 098 de copii.

În același timp, deși, încă relativ mic, nivelul de reîntregire peste hotare a familiilor de migranți moldoveni este în creștere, în special prin alăturarea copiilor părinților aflați peste hotare. Cercetările arată că această tendință este mai pronunțată în țările UE unde circa 32% din gospodăriile de migranți sunt reunificate. La fel, conform datelor MEC un număr mare de elevi care au plecat peste hotarele țării împreună cu părinți, au abandonat instituțiile de învățământ din Moldova. Acest fapt poate avea consecințe importante de ordin demografic, deoarece intenția de revenire este mai scăzută în rândul acestei categorii de migranți.

Migrația influențează integrarea copiilor în educație, precum și viziunile privind oportunitatea acesteia. Datele statistice denotă că în perioada analizată ratele de înrolare în învățământul general obligatoriu au variat. În anul 2023 rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial s-a majorat nesemnificativ comparativ cu cea din anul 2022, constituind 107,6%, față de 106,7%. Rata de tranziție de la învățământul primar la secundar, ciclul I (gimnazial) a fost de 98,7% (Tabelul 37).

Tabelul 37. Evoluția ratelor brute de cuprindere în învățământul primar și gimnazial, rata de tranziție în învățământul gimnazial*

	2021	2022	2023**
Primar	107,0	106,7	107,6
Gimnazial	104,5	105,2	108,1
Rata de tranziție în învățământul gimnazial	98,1	97,5	98,7

Sursa: BNS

*Notă: Rata brută de cuprindere reprezintă numărul total de copii/elevi/studenti cuprinși într-un anumit nivel educațional, indiferent de vârstă, ca raport procentual față de populația de vârstă școlară teoretică corespunzătoare nivelului dat.

**date preliminare

Deficitul de cadre didactice continuă să fie unul din efectele proceselor migraționale.

Unul din domeniile afectate puternic de migrație rămâne a fi educația, iar exodul cadrelor didactice peste hotarele țării la muncă continuă a fi impulsionat de factorii de ordin economic. În Republica Moldova, veniturile din învățământ sunt adesea insuficiente pentru a asigura un trai decent. Salariile profesorilor nu sunt competitive în comparație cu cele din alte țări, iar acest lucru face ca mulți să fie atrași de oportunități mai bine remunerate în alte state, în special în Uniunea Europeană. La fel, lipsa spațiului locativ contribuie la plecarea din sistem a cadrelor didactice, atât a celor debutante cât și a celor performante, fapt ce afectează și asigurarea calității procesului educațional din Republica Moldova. Migrația din sistem continuă, chiar dacă în ultimii ani cadrele didactice beneficiază de creșteri salariale. Conform datelor BNS, acestea creșteri au constituit 81,3% în anul 2023 (79,9% în anul 2022) față de salariul mediu lunar pe economie³⁴. Conform aceleiași surse în perioada analizată numărul cadrelor didactice este într-o scădere continuă de la 26,5 mii persoane în anul de studii 2021/2022 la 25,9 mii în anul 2023/2024³⁵. Totodată, cel mai mare număr de profesori este în vârstă 50-59 ani, aproximativ de 2,5 ori mai mult decât cei în vârstă de până la 30 ani. Analiza datelor cu privire la cadrele didactice după medii și grupe de vârstă denotă că în anul de studiu 2023/2024, în mediul urban cei mai mulți sunt în vârstă de 40-49 ani, pe când în mediul rural predomină cei din grupa de vârstă 50-59 ani (Tabelul 38).

Tabelul 38. Cadre didactice în instituțiile de învățământ primar și secundar general pe grupe de vârstă în anii de studii 2021/2022-2023/2024, pe medii de reședință

Grupa de vârstă, ani	2021/2022			2022/2023			2023/2024		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Total	26506	12370	14136	26272	12449	13823	25994	12457	13537
<i>din care:</i>									
până la 30	2299	1220	1079	2095	1112	983	2010	1136	874
30 – 39	5339	2542	2797	5174	2484	2690	5081	2415	2666
40 – 49	6446	3465	2981	6521	3589	2932	6354	3557	2797
50 - 59	7095	2863	4232	7015	2907	4108	6916	2918	3998
60 ani și peste	5327	2280	3047	5467	2357	3110	5633	2431	3202

Sursa: BNS

³⁴ Educația în Republica Moldova, publicație statistică, ediția 2024 https://statistica.gov.md/files/files/Educatia_editia_2024.pdf

³⁵ Educația în Republica Moldova, publicație statistică, ediția 2024 https://statistica.gov.md/files/files/Educatia_editia_2024.pdf

Domeniul sănătății. Republica Moldova continuă să se confrunte cu o creștere accelerată a tendinței de emigrare în rândul personalului medical, cauzată de factori interni (de tip push) și externi (de tip pull). Doi indicatori care indică această tendință sunt: numărul de solicitări de autentificare a actelor medicale primite de Ministerul Sănătății și procentul absolvenților Universității de Stat de Medicină și Farmacie (USMF) “Nicolae Testemițanu”, care se înrolează în programele de rezidențiat din Republica Moldova. Conform datelor indicate în Strategia Națională de Sănătate ”Sănătatea 2030”, HG 387/2022, un număr cuadruplu de absolvenți ai USMF “Nicolae Testemițanu” au solicitat Ministerului Sănătății autentificarea documentelor care atestă pregătirea profesională, în scopul emigrării. Din categoria factorilor interni (de tip push) merită menționați nivelul redus al veniturilor, condițiile precare de muncă, insuficiența oportunităților de dezvoltare personală și profesională. Din categoria factorilor externi (de tip pull) este necesar a fi menționat că România a crescut salariile majorității categoriilor de personal medical din sistemul public de sănătate cu procente cuprinse între 70% și 170% și a simplificat procedurile de recunoaștere și echivalare a diplomelor de studii medicale obținute în Republica Moldova³⁶.

Conform Hotărârii Guvernului 452/2016 a fost aprobată Strategia de dezvoltare a resurselor umane din sistemul sănătății pentru perioada 2016–2025. Strategia privind resursele umane este monitorizată în fiecare an. Ministerul Sănătății trebuie să realizeze și să prezinte Cancelariei de Stat raportul anual privind implementarea planului de acțiuni. Evaluarea finală va avea loc în anul 2025.

Pentru motivarea resurselor umane în medicină, salariul mediu al medicilor din instituțiile medicale publice, aproape s-a dublat de la începutul pandemiei de COVID-19. În ciuda unor creșteri salariale, acestea nu au fost suficiente pentru a împiedica exodul personalului medical din Republica Moldova. Ca urmare, raportul medici/populație a continuat să decadă.

În anul 2023 în sistemul ocrotii sănătății activau 12 316 de medici și 23 573 de personal medical mediu³⁷. Gradul de asigurare cu lucrători medicali constituind 51 medici și 97 personal medical mediu la 10.000 locuitori în anul de referință³⁸ (Tabelul 39).

Tabelul 39. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății în anii 2021 – 2023

	2021	2022	2023
Medici, total persoane	12 214	12 600	12 316
Personal medical mediu de specialitate, total persoane	2 3954	23 687	23 573
Gradul de asigurare cu medici la 10.000 locuitori	47,6	50,6	50,8
Gradul de asigurare cu personal medical mediu de specialitate la 10.000 locuitori	93,4	95,0	97,3

Sursa: BNS

³⁶ Strategia Națională de Sănătate ”Sănătatea 2030”, HG 387/2022

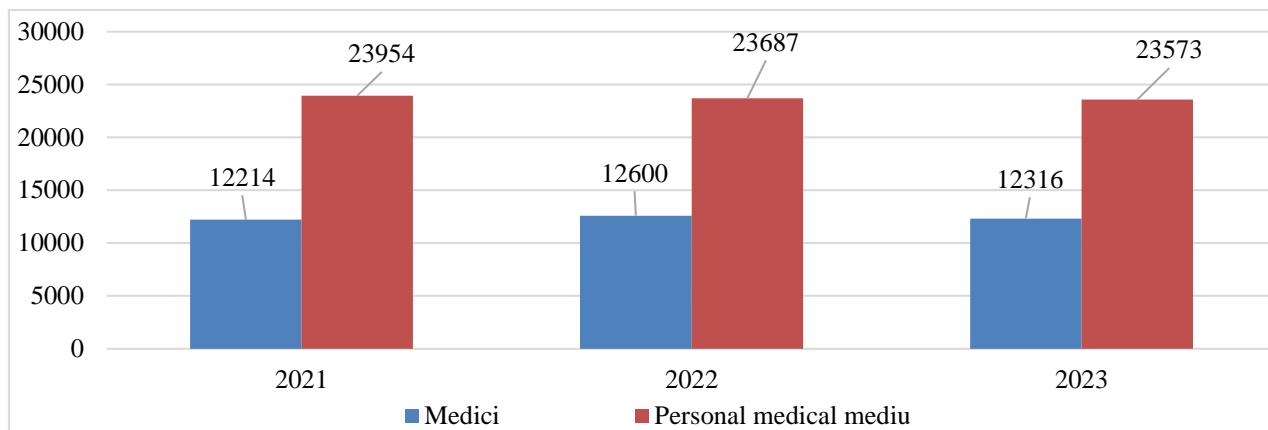
³⁷ https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2021/Breviar_2021_rom.pdf

³¹ https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2024/Moldova_cifre_2024.pdf

³⁸ <https://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/30%20Statistica%20sociala/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774>

Figura 11. Evoluția numărului medicilor și personalului medical, în anii 2021 – 2023, persoane la 10.000 locuitori

Sursa: BNS

Este important de menționat că deși numărul medicilor nu a scăzut drastic, există o tendință generală de emigrare a medicilor din Republica Moldova către alte țări, unde condițiile de muncă și salariile sunt mai atractive.

Asigurarea garanțiilor și accesul migranților la sistemul de protecție socială. Asigurarea garanțiilor sociale minime pentru lucrătorii migranți și familiile lor, reprezintă o prioritate în cadrul politicii sociale a Republicii Moldova. Până la sfârșitul anului 2023, CNAS implementează prevederi ale 16 acorduri internaționale în domeniul securității sociale bazate pe principiul proporționalității, și 4 acorduri internaționale în domeniul securității sociale bazate pe principiul teritorialității³⁹. Astfel, acordurile bilaterale de securitate socială au fost semnate cu următoarele state: Republica Austria, Regatul Belgiei, Republica Bulgaria, Republica Cehă, Republica Federală Germania, Republica Estonia, Republica Lituania, Republica Letonia, Marele Ducat de Luxemburg, Republica Polonia, Republica Portugalia, România, Republica Turcia, Ungaria, Republica Elenă, Republica Belarus, Regatul Spaniei, Republica Italiană.

De menționat că însăși sistemul public de asigurări sociale al Republicii Moldova nu deține careva condiții avantajoase pentru migranți și familiile acestora. Accesul în cadrul acestuia se face în baza respectării condițiilor generale, adică contribuții de asigurări sociale. Majoritatea migranților care muncesc peste hotare, nu participă la sistemul public de asigurări sociale, aceasta generând sporirea presiunii asupra populației ocupate în economie, dar și subminând durabilitatea financiară a sistemului asigurărilor sociale. Actualii migranți sunt potențialii solicitanți de alocații sociale de stat (prestații cu caracter de ajutor social asemănător pensiilor sociale). Cu toate că în prezent, sistemul de asigurări sociale de stat oferă opțiunea asigurării individuale⁴⁰, prin încheierea unui contract cu sumă fixă în acest sens, cu Casa Națională de Asigurări Sociale, pentru obținerea unei pensii minime în condiții generale și a ajutorului de deces, puțini migranți accesează această oportunitate.

³⁹ <https://www.cnas.gov.md/lib.php?l=ro&idc=417&t=/Rapoarte/Rapoarte-anuale-privind-activitatea-CNAS>

⁴⁰ Art. 2 modificat prin LP399-XVI din 14 decembrie 2006, MO39-42/23.03.07 art. 169.

III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE

Cadrul normativ

- Legea nr.273/1994 cu privire la actele de identitate din sistemul național de pașapoarte;
- Legea nr.269/1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova;
- Legea nr.1024/2000 cetățeniei Republicii Moldova;
- Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat;
- Legea nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane;
- Legea nr. 71/2007 cu privire la registre;
- Legea nr.270/2008 privind azilul în Republica Moldova;
- Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr.274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova;
- Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane
- Legea nr.257/2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sunt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova;
- Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurare de șomaj;
- Legea nr. 315/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”;
- Hotărârea Guvernului nr.834/2008 cu privire la Sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră;
- Hotărârea Guvernului nr. 1187/2010 cu privire la implementarea Ghișeului unic de documentare a străinilor;
- Hotărârea Guvernului nr.492/2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii;
- Hotărârea Guvernului nr.331/2011 cu privire la eliberarea invitațiilor pentru străini
- Hotărârea Guvernului nr.50/2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor;
- Hotărârea Guvernului nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind eliberarea actelor de identitate și evidenta locuitorilor Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.765/2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către străini a frontierei de stat a Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr.200/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale „Diaspora-2025” și a;
- Hotărârea Guvernului nr.1473/2016 cu privire la aprobarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021;
- Hotărârea Guvernului nr.725/2017 cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării;

- Hotărârea Guvernului nr.1101/2018 cu privire la aprobarea Strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2018-2023
- Hotărârea Guvernului nr.1144/2018 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura dobândirii și pierderii cetățeniei Republicii Moldova;
- Hotărârea Guvernului nr. 1276/2018 pentru aprobarea procedurilor privind accesul la măsurile de ocupare a forței de muncă;
- Hotărârea Guvernului nr.522/2019 cu privire la modelele actelor de identitate din sistemul național de pașapoarte;
- Hotărârea Guvernului nr. 808/2022 cu privire la aprobarea Programului privind gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor pentru anii 2022-2025;
- Hotărârea Guvernului nr. 16/2023 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General pentru Migrație;
- Hotărârea Guvernului nr. 21/2023 privind acordarea protecției temporare persoanelor strămutate din Ucraina;
- HG nr. 493/2011 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului de Plasament Temporar al Străinilor;
- HG nr. 332/2011 cu privire la aprobarea cuantumului minim al mijloacelor de întreținere pentru străini în Republica Moldova;
- HG nr. 947/2018 cu privire la constituirea Comisiei de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului.

Cadrul instituțional pentru politici vizând migrația și azilul

Președintele
www.presedinte.md
Soluționează problemele cetățeniei RM.
Acordă azil politic

Parlamentul
www.parlament.md
Aprobă legi și ratifică tratate internaționale în domeniul migrației

Serviciul de Informații și Securitate
www.sis.md
Prevenirea migrației iregulare, traficului de persoane și crime organizate

Guvernul
www.gov.md
Asigură managementul și coordonarea activităților ministerelor și altor instituții guvernamentale pentru implementarea politicii în domeniul diasporă, migrației și dezvoltare

Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane
www.antitrafic.gov.md
Organ Consultativ
Coordonează activitățile în domeniul CTFU

Comisia Națională pentru Populație și Dezvoltare
Analizează și coordonează politicile sectoriale care au impact asupra situației demografice

Comisia de coordonare a activităților în domeniul migrației și azilului
Coordonarea și monitorizarea activităților în domeniul migrațional
Asigurarea interacțiunii între APC și ACL

Biroul Relații cu Diaspora
www.brd.gov.md
Asigură coordonarea politicilor și programelor la nivel guvernamental în domeniul diasporă, migrației și dezvoltare

Casa Națională de Asigurări Sociale
www.cnas.gov.md
Asigură coordonarea și gestionarea Acordurilor internaționale în sistemul public de asigurări sociale

Ministerul Afacerilor Externe
www.mfa.gov.md
Acordarea vizelor
Protecția cetățenilor RM peste hotare

Ministerul Afacerilor Interne
www.mai.gov.md
Managementul integrat al frontierei de stat, gestionarea fluxului migrațional, azilului și integrării străinilor
Elaborarea și coordonarea politicilor în domeniul migrației și azilului, evidenței populației

Ministerul educației și Cercetării
www.mec.gov.md
Elaborarea politicilor publice eficiente în domeniul educației inclusiv a străinilor

Agenția Servicii Publice
www.asp.gov.md
Menținerea Registrului de Stat al Populației

Ministerul Sănătății
www.ms.gov.md
Elaborarea politicilor în domeniul sănătății și demografiei

Ministerul Muncii și Protecției Sociale
www.mmmps.gov.md
Elaborarea politicilor în domeniul migrației de muncă și protecției sociale

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
www.border.gov.md
Controlul și evidența persoanelor care intră/iese din RM.
Combaterea migrației ilegale și traficului de persoane.

Inspectoratul General pentru Migrație
<https://igm.gov.md>
Implementarea politicii statului în domeniile migrației, azilului, apatridiei, readmisiei și integrării străinilor
Gestionarea migrației prin admisie și documentarea străinilor cu permise de ședere.
Controlul legalității aflării

Centru pentru Combaterea Traficului de Persoane
www.igp.gov.md
Prevenirea și combaterea traficului de persoane

Agenția Națională pentru Ocupare a Forței de Muncă
www.anofm.md
Implementarea politicilor în domeniul migrației de muncă

Anexă: Glosar de termeni

Emigrant – persoana care emigrează (implicată în procesul de emigrație) (Regulamentul (CE) nr.862/2007).

Emigrație – acțiunea prin care o persoană care a avut anterior reședința obișnuită pe teritoriul unui stat încetează să mai aibă reședința obișnuită pe teritoriul statului în cauză pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).

Autorizație de emigrare – mențiune aplicată în pașaportul cetățeanului Republicii Moldova de către autoritatea competentă ca urmare a autorizării emigrării cetățeanului Republicii Moldova pentru stabilirea cu domiciliul în străinătate sau ca urmare a constatării faptului stabilirii cetățeanului Republicii Moldova cu domiciliul în străinătate; Hotărârea de Guvern nr.125/2013 pentru aprobarea Regulamentului privind elaborarea actelor de identitate și evidența locuitorilor RM.

Imigrant – persoana care imigrează (implicată în procesul de imigrație) (Regulamentul (CE) nr. 862/2007).

Imigrație – acțiunea prin care o persoană își stabilește reședința obișnuită pe teritoriul unui alt stat pentru o perioadă care este sau se așteaptă să fie de cel puțin 12 luni, după ce, în prealabil, a avut reședința obișnuită într-un alt stat (Regulamentul (CE) nr. 862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației).

Migrație netă – diferența dintre numărul persoanelor care intră pe teritoriul unui stat și numărul persoanelor care părăsesc teritoriul statului respectiv în aceeași perioadă. Este denumită și „bilanț migratoriu” (IOM, International Migration Law 25, Glossary on Migration).

Cetățenie – legătură juridică specială între o persoană și statul său, dobândită prin naștere sau prin naturalizare, indiferent că este prin declarație, opțiune, căsătorie ori alte mijloace, în conformitate cu legislația națională.

Străin – persoană care nu deține cetățenia Republicii Moldova sau care este apatrid (Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Apatrid – persoană care nu este considerată cetățean al nici unui stat, conform legislației acestuia (Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Solicitant de azil – un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid care a depus o cerere de azil cu privire la care nu a fost adoptată încă o hotărâre finală (Directiva 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat).

Refugiat – orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, naționalității, opiniilor politice sau apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară (în baza art. 1 al Convenției ONU din 51 privind statutul refugiaților, precum și Directivei 2004/83/CE).

Statut de refugiat – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, a străinului sau apatridului, care întrunește condițiile prevăzute în Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, precum și în Protocolul privind statutul refugiaților din 31 ianuarie 1967 (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Protecție internațională – statut de refugiat și statut conferit prin protecție umanitară (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Protecție umanitară – formă de protecție, recunoscută de Republica Moldova, acordată străinului sau apatridului din alte motive decât cele prevăzute de Convenția de la Geneva din 28 iulie 1951 (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Repatriere – reîntoarcerea benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Naturalizare – acordarea cetățeniei la cererea persoanei care domiciliază legal și obișnuit pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile prevăzute de Legea cetățeniei Republicii Moldova nr. 1024/2000 .

Readmisie – acțiune a unui stat de acceptare a reintrării unui individ (național, național al țărilor terțe sau apatrid), care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile în vigoare pentru aflarea/șederea pe teritoriul statului solicitant.

Acord de readmisie – acord internațional care prevede proceduri, pe bază reciprocă, pentru returnarea ne naționalilor aflați într-o situație ilegală în țara lor de origine sau în țara prin care aceștia au tranzitat.

Persoană născută în străinătate – o persoană născută în afara țării de reședință obișnuită curentă, indiferent de cetățenia persoanei. Îndrumări pentru colectarea datelor privind migrația internațională conform articolului al Regulamentului 862/2007 și pentru colectarea datelor adiționale pe bază voluntară: imigrare, emigrare, populația obișnuit rezidentă și obținerea și pierderea cetățeniei.

Țara de origine - țară al cărei cetățean este străinul sau, dacă acesta deține multiple cetățenii, fiecare țară al cărei cetățean este, iar în cazul apatridului, țara în care acesta își avea domiciliul legal și obișnuit (Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova).

Permis de ședere/buletin de identitate pentru apatrizi – act de identitate care atestă dreptul de ședere legală pe teritoriul Republicii Moldova (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Migrație de muncă în RM - sosirea benevolă a străinilor pe teritoriul Republicii Moldova în scopul desfășurării unor activități de muncă (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Migrație pentru reîntregirea familiei în RM – intrarea și șederea pe teritoriul Republicii Moldova a membrilor de familie a unui străin cu ședere legală pe teritoriul țării sau ai familiei unui cetățean al RM, în scop de păstrare a unității familiei, indiferent de data stabilirii relațiilor de familie (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Ședere ilegală – prezentă pe teritoriul Republicii Moldova a unui străin care nu îndeplinește sau nu mai îndeplinește condițiile privind intrarea, aflarea sau șederea în Republica Moldova (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Migrant ilegal – persoană care, din cauza unei intrări neautorizate, încălcării condițiilor de intrare sau expirării vizei nu deține statut legal într-o țară de tranzit sau gazdă (IOM International Migration Law 25, Glossary on Migration).

Anulare – decizie luată de autoritatea competentă pentru străini împotriva străinului dacă acesta nu îndeplinește condițiile prevăzute de lege ori s-a stabilit că unele acte care au stat la baza acordării dreptului de ședere sunt falsificate (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Revocare – decizie luată de autoritatea pentru străini dacă se constată că străinul nu mai întrunește condițiile de prelungire a dreptului de ședere ori nu mai respectă scopul pentru care i s-a acordat acest drept, ori a încălcat reglementările vamale sau reglementările privind frontiera de stat (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Returnare – proces de întoarcere a unui străin prin executare voluntară a deciziei de returnare sau prin executare forțată a acesteia: în țara de origine, în o țară de tranzit, în conformitate cu acordurile de

readmisie, sau în o țară terță în care străinul decide în mod voluntar să se întoarcă și în care acesta va fi acceptat (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Declaraarea străinului persoană indezirabilă – este o măsură asiguratorie de autoritate, dispusă împotriva unui străin care a desfășurat, desfășoară ori în a cărui privință există indicii temeinice că intenționează să desfășoare activități de natură să pună în pericol securitatea națională sau ordinea publică (Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova).

Reîntorși de peste hotare – cetățeni ai Republicii Moldova care au revenit de cel mult 24 de luni de la aflarea temporară pe teritoriul altui stat pentru o perioadă continuă de minimum 90 de zile într-un an calendaristic (HG nr.724/2017 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2017-2020 privind (re)integrarea cetățenilor Republicii Moldova reîntorși de peste hotare).

Reședință obișnuită – locul în care o persoană își petrece în mod normal perioada zilnică de odihnă, fără a ține seama de absențele temporare pentru recreere, vacante, vizite la prieteni și rude, afaceri, tratamente medicale sau pelerinaj religios, sau, în absența informațiilor, locul de reședință legal sau înregistrat (Regulamentul (CE) nr.862/2007 din 11 iulie 2007 privind statisticile comunitare din domeniul migrației).

Copil – orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, exceptând cazurile în care legea aplicabilă copilului stabilește limita majoratului sub această vârstă (Convenția ONU privind drepturile copilului).

Populația activă din punct de vedere economic (sau forța de muncă) – cuprinde toate persoanele de 15 ani și peste, care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii în timpul perioadei de referință, incluzând populația ocupată și șomerii.

Pragul sărăciei absolute – se calculează în baza cheltuielilor alimentare ale decililor 2-4, ajustate la 2400 kcal/persoană/zi și adăugarea la acestea a cheltuielilor nealimentare.

Decila – este una din cele nouă valori ce divizează seria de frecvențe în zece părți egale, astfel încât, primele 10% (decila I) reprezintă populația cu cele mai mici venituri/cheltuieli, iar ultimele 10% (decila X) cu cele mai mari venituri/cheltuieli. Ritmul de creștere a veniturilor/cheltuielilor de consum – reprezintă evoluția în timp.

Rata brută de cuprindere – reprezintă numărul total de copii/elevi/studenti cuprinși într-un anumit nivel educațional, indiferent de vârstă, ca raport procentual din populația de vârstă școlară oficială corespunzătoare aceluiași nivel educațional. Rata brută de cuprindere în învățământ.

Rata de tranziție în învățământul secundar ciclul I (gimnazial) – reprezintă numărul de noi admiși în primul an al învățământului gimnazial într-un anumit an de studii, exprimat ca raport procentual din numărul de elevi înscriși în ultimul an al învățământului primar din anul de studii anterior.

Compendiul Statistic a fost elaborat cu suportul membrilor Grupului Tehnic de Lucru interinstituțional responsabil de elaborarea Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova